

КОМИСИЯ ЗА ПУБЛИЧЕН НАДЗОР НАД РЕГИСТРИРАНИТЕ ОДИТОРИ

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2025 ГОД.

София, юли 2026 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	3
УВОД	4
I. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	6
1.1. Нормативна уредба	6
1.2. Организационна структура и щатно осигуряване	7
1.3. Развитие на човешките ресурси	8
1.4. Техническо и програмно осигуряване	10
1.5. Финансово осигуряване	11
II. ПАЗАР НА ОДИТОРСКИ УСЛУГИ	13
2.1. Регистрирани одитори и разпределение на пазара	13
2.2. Ангажименти за задължителен финансов одит	17
2.3. Одити във финансовия сектор	22
2.4. Одиторски мнения	28
2.5. Одитни комитети	30
III. НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ	36
3.1. Надзор върху дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители по отношение на делегираните дейности	36
3.1.1. Придобиване на квалификация на дипломиран експерт-счетоводител	36
3.1.2. Продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори	36
3.1.3. Контрол върху качеството на одиторските услуги	37
3.2. Годишен план на КПНРО за контрол по гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори	38
3.3. Методология на извършване на инспекционната дейност на КПНРО	43
3.4. Разследвания и проверки по повод получени сигнали и предложения от заинтересовани лица	44
IV. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА	45
V. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	46
5.1. Сътрудничество в рамките на КЕОНО	46
5.2. Сътрудничество в рамките на МФНОР	47
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	49

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

Регламент (ЕС) № 537/2014	Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит на предприятия от обществен интерес и за отмяна на Решение 2005/909/ЕО на Комисията
Директива 2006/43/ЕО	Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. относно задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети
Директива (ЕС) 2022/2464	Директива (ЕС) 2022/2464 от 14 декември 2022 година за изменение на Регламент (ЕС) № 537/2014, Директива 2004/109/ЕО, Директива 2006/43/ЕО и Директива 2013/34/ЕС, по отношение на отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта
Директива (ЕС) 2022/2555	Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 година относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148
ЕС	Европейски съюз
ЗНФОИСУ	Закон за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта
ИДЕС	Институт на дипломираните експерт-счетоводители
КЕОНО	Комитет на европейските органи за надзор на одита
КПНРО	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори
МСИСУ 5000	Международен стандарт за изразяване на сигурност по устойчивостта 5000, издаден от Съвета за международни стандарти за одит и изразяване на увереност
МФНОР	Международен форум на независимите одитни регулатори
СККОУ	Съвет за контрол по качеството на одиторските услуги при ИДЕС

УВОД

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО) е независим орган за регулиране и надзор върху професионалната дейност на регистрираните одитори и дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС), както и за наблюдение на пазара на одиторски услуги. В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 537/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно специфични изисквания по отношение на задължителния одит в предприятия от обществен интерес и Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта (ЗНФОИСУ), комисията осъществява следните основни функции:

- установява и поддържа ефективна система за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори по задължителния финансов одит и задължителните ангажименти за сигурност по устойчивостта, като извършва най-малко веднъж на три години инспекции на регистрирани одитори и одиторски дружества, които извършват задължителен одит на финансови отчети на предприятия от обществен интерес, въз основа на оценка на риска;
- изпълнява разследвания по сигнали;
- извършва редовно наблюдение на пазара на одиторски услуги, като оценява: а) рисковете, произтичащи от установени пропуски, свързани с качеството на задължителните одити; б) нивата на концентрация на пазара, включително в конкретни сектори; в) резултатите от дейността на одитните комитети;
- осъществява надзор върху дейността на ИДЕС относно: а) делегираната функция по контрола за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори по задължителния финансов одит и задължителните ангажименти за сигурност по устойчивостта; б) придобиването на квалификация на дипломиран експерт-счетоводител; в) продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори.

Комисията носи крайната отговорност за надзора върху:

- придобиването на право да се упражнява дейност като регистриран одитор, регистрирането на одиторите, включително на одиторите от други държави-членки на Европейския съюз, и от трети държави и временното лишаване от право да се упражнява дейност като регистриран одитор;
- приемането на стандарти за професионална етика, за управление на качеството в дейността на регистрираните одитори, за извършването на задължителен финансов одит, задължителни ангажименти за сигурност по устойчивостта и свързаните с одита услуги;
- продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори;
- системата за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори;
- прилагането на принудителни административни мерки и налагането на административни наказания.

Комисията е юридическо лице на бюджетна издръжка и е създадена през 2008 г. в изпълнение на изискванията на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и Съвета за задължителния одит на годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети. Комисията се избира от Народното събрание и отчита дейността си пред него.

Организационната структура, правомощията, функциите и дейността на комисията са уредени в ЗНФОИСУ и Правилника за дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.

Комисията е член на Комитета на европейските органи за надзор на одита (КЕОНО) и на Международния форум на независимите одитни регулатори (МФНОР), като осъществява сътрудничество с компетентните органи на държавите-членки на Европейския съюз и на трети държави.

С решение на Народното събрание от 9 май 2025 г. за председател на КПНРО беше избран Тошко Тодоров.

През 2025 г. КПНРО продължи да изпълнява възложените ѝ със закона функции като национален компетентен орган за публичен надзор над регистрираните одитори, надзор върху дейността на ИДЕС по отношение на делегираните функции и наблюдение на пазара на одиторски услуги. Основен приоритет през отчетната година беше ефективното прилагане на новата нормативна рамка, въведена със Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта, както и организационното и институционалното укрепване на надзорната дейност.

През последните години публичният надзор над одита придобива все по-голямо значение както за защитата на обществения интерес, така и за гарантиране на доверието във финансовата отчетност. В условията на разширяващ се обхват на одиторските услуги, ускореното навлизане на цифровите технологии и нарастващите обществени очаквания към качеството на финансовата информация, ролята на независимите национални надзорни органи продължава да се разширява.

На европейско равнище през отчетната година продължиха обсъжданията относно бъдещото развитие на системата за публичен надзор над одита, насочени към по-нататъшно хармонизиране и разширяване на правомощията на компетентните органи, укрепване на тяхната независимост и административен капацитет, засилване на координацията между националните регулатори и сближаване на надзорните практики в Европейския съюз. Тези процеси поставят нови изисквания към организационната, експертната и технологичната обезпеченост на националните надзорни органи и определят насоките за тяхното бъдещо институционално развитие.

В този контекст през 2025 г. КПНРО предприе последователни действия за адаптиране на своята организация към промените в нормативната среда, като бяха приети изменения и допълнения в Правилника за дейността на комисията, с които беше приведена нормативната уредба в съответствие със ЗНФОИСУ и бяха извършени структурни промени, насочени към по-ефективно изпълнение на надзорните функции.

Комисията продължи системното изпълнение на своите основни функции, като през отчетната година приоритетно внимание беше отделено на:

- извършване на инспекции за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори въз основа на оценка на риска;
- осъществяване на надзор върху дейността на ИДЕС по отношение на контрола върху качеството, продължаващото професионално развитие и изпитната дейност;
- наблюдение на пазара на одиторски услуги и дейността на одитните комитети;
- развитие на методологическата рамка на надзорната дейност;
- активно участие в дейността на КЕОНО, МФНОР и други международни организации.

През 2025 г. КЕОНО прие Република България чрез КПНРО да бъде домакин на съвместното заседание на подгрупите „Инспекции“ и „Международни одиторски стандарти“, което ще се проведе през ноември 2026 г. Събитието ще събере представители на националните компетентни органи за публичен надзор от държавите-членки на Европейския съюз и представлява значимо признание за авторитета на България и в частност на комисията. Подготовката на домакинството започна през 2025 г., като успешното му провеждане изисква необходимата подкрепа от страна на държавата.

През 2025 г. КПНРО продължи да утвърждава своята роля като независим, компетентен и обществено отговорен регулатор, прилагащ високи професионални стандарти и добри европейски практики. Комисията ще продължи да развива своя институционален капацитет и да работи за изграждането на ефективна, прозрачна и модерна система за публичен надзор, с цел по-високо качеството на одиторската дейност и доверие във финансовата и корпоративната отчетност.

I. ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

1.1. Нормативна уредба

През 2025 г. дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в областта на нормативната уредба беше насочена към осигуряване на последователно прилагане на измененията в Закона за независимия финансов одит и за изразяването на сигурност по устойчивостта, както и към усъвършенстване на вътрешната нормативна рамка, регламентираща упражняването на независим финансов одит и осъществяването на публичния надзор.

В изпълнение на тези цели комисията прие изменения и допълнения в подзаконовите нормативни и вътрешни актове, насочени към повишаване на ефективността на надзорната дейност, усъвършенстване на инспекционните процедури и създаване на по-ясни правила за взаимодействие с регистрираните одитори и одитните комитети.

Най-съществените нормативни промени са следните:

Изменения и допълнение на Правилника за дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, насочени към привеждането му в съответствие с измененията в Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта, както и към организационното укрепване и повишаване на административния капацитет на надзорния орган. С измененията бяха актуализирани правомощията на комисията във връзка с надзора върху дейностите по изразяване на сигурност по устойчивостта, както и беше реорганизирана специализираната администрация чрез обособяване на дирекции „Инспекции и разследвания“ и „Нормативно съответствие, методология и оценка на риска“. Новата организационна структура създава предпоставки за ясно функционално разделение между инспекционната дейност, методологичното осигуряване, правното съответствие и анализа на риска, което допринася за повишаване ефективността на публичния надзор.

Приети бяха промени в Наредба № 1 за условията и реда за съставяне и поддържане на регистъра на одитните комитети, с което образците на заявленията са приведени в съответствие с разпоредбите на Закона за независимия финансов одит и за изразяването на сигурност по устойчивостта;

С приетите промени на Правилата за извършване на инспекции за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори посоча усъвършенстване методологията и процедурите по планиране, извършване, документиране и приключване на инспекциите, чрез детайлизиране на правилата относно събирането и оценката на доказателствата, предоставянето на становища и възражения във връзка с извършването на инспекции, документирането на констатациите, архивирането на инспекционните преписки и електронния обмен на информация, което повишава прозрачността, проследимостта и правната сигурност на инспекционния процес;

Актуализирани са Правилата за организиране и провеждане на изпити за дипломирани експерт-счетоводители, с което са създадени необходимите нормативни предпоставки за организиране и провеждане на изпитите за придобиване на квалификация регистриран одитор по устойчивостта в съответствие със законовите изменения.

През отчетния период Комисията продължи да следи развитието на европейската нормативна рамка в областта на корпоративното отчитане и изразяването на сигурност по устойчивостта, както и във връзка с измененията на приложимите професионални стандарти за одит. Приетите на европейско равнище решения за ограничаване на приложното поле на задълженията за отчитане по устойчивост и за отлагане на част от сроковете за тяхното прилагане налагат преоценка на националните нормативни приоритети и съобразяване на планирането регулаторни инициативи с промените в европейска нормативна среда.

Перспектива:

Продължаване усъвършенстването на нормативната и методическата рамка на публичния надзор в съответствие с развитието на европейското и националното законодателство и с добрите практики на компетентните органи в Европейския съюз.

Проследяване на законодателните инициативи на европейско равнище относно корпоративното отчитане и изразяването на сигурност по устойчивостта и своевременно адаптиране на нормативната уредба при необходимост.

Разработване и актуализиране на методически документи и указания, свързани с осъществяването на публичния надзор.

Продължаване на сътрудничеството с Министерството на финансите, ИДЕС и останалите заинтересовани институции при подготовката и обсъждането на нормативни промени, свързани с развитието на одиторската професия и повишаването на качеството на независимия финансов одит.

1.2. Организационна структура и щатно осигуряване

През 2025 г. Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори осъществява дейността си като колективен орган, подпомаган от специализирана администрация, организирана така, че да гарантира независимо, ефективно и последователно изпълнение на законово възложените функции по публичния надзор над регистрираните одитори и свързаните с това отговорности.

През отчетния период комисията проведе 43 заседания, на които са разгледани 410 въпроса и приети 336 366 решения, като преобладаващата част от тях са свързани с упражняването на надзорните правомощия, приемането на нормативни актове и разглеждането на жалби.

С Решение № 36/28.01.2025 г. КПНРО е създаден Експертен съвет като консултативен помощен орган, който надгражда дейността на функциониращия от 2020 г. Експертен съвет по одит и отразява разширения обхват на правомощията на комисията по Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта. Експертният съвет е структуриран в три специализирани направления – „Одит“, „Счетоводство и данъци“ и „Корпоративна устойчивост“, с което се създават условия за предоставяне на експертна подкрепа в областите с най-динамично развиваща се регулаторна рамка.

В състава на Експертния съвет са включени регистрирани одитори, представители на академичната общност и висококвалифицирани специалисти с доказан практически опит в областта на одита, счетоводството, данъчното облагане и отчитане на корпоративната устойчивост. Чрез своята дейност съветът подпомага комисията при разглеждането на въпроси от методологичен и експертен характер, подготовката на становища и предложения, както и при утвърждаването и прилагането на добри професионални и надзорни практики.

Администрацията на КПНРО е структурирана в три дирекции – „Инспекции и разследвания“, „Нормативно съответствие, методология и оценка на риска“ и „Обща администрация“. Тази структура осигурява изпълнението на инспекциите и разследванията, методологичното, правното и международното обезпечаване на надзорната дейност, управлението на риска, поддържането на регистрите, както и финансово-административното обслужване на комисията.

Към 31 декември 2025 г. общата численост на администрацията е 35 щатни бройки. Независимо от ограничения кадрови ресурс, комисията продължи да изпълнява всички възложени със закона функции, включително по надзора върху задължителния финансов одит, наблюдението на пазара на одиторските услуги и върху дейността на одитните комитети, поддържането на публичните регистри и участието в европейските механизми за

сътрудничество. Ефективността на дейността беше подпомогната чрез оптимизиране на работните процеси, разширено използване на електронни инструменти и възлагане на специализирани дейности на външни изпълнители, когато това е целесъобразно и икономически обосновано.

Перспектива:

Разширяването на правомощията на КПНРО във връзка с прилагането на новите европейски регулаторни изисквания налага поэтапно укрепване на административния капацитет на комисията. Приоритет през следващия отчетен период ще бъде увеличаването на експертния потенциал, включително чрез привличане на специалисти с компетентност в областта на устойчивостта, анализа на риска и информационните технологии, както и осигуряване на адекватно финансово обезпечаване за изпълнение на новите надзорни функции. Успоредно с това ще продължи оптимизирането на организационните процеси и цифровизацията на административната и надзорната дейност с цел повишаване на ефективността и устойчивостта на публичния надзор.

1.3. Развитие на човешките ресурси

Структурата на персонала на КПНРО към 31.12.2025 г. съответства на изискванията на действащото законодателство и спецификата на регулаторната дейност. Над 98 на сто от служителите притежават висше образование с образователно-квалификационна степен „магистър“, като значителна част от тях са сертифицирани вътрешни одитори, както и някои от тях с оценителска правоспособност или образователна и научна степен „доктор“. Средната възраст на служителите е 48 години, което съчетава професионален опит и потенциал за експертно развитие.

През 2025 г. развитието на човешките ресурси е насочено към поддържане и надграждане на професионалната квалификация чрез вътрешни, дистанционни и специализирани външни обучения с участието на лектори в рамките на участието на комисията в КОЕОНО и МФНОР. Обучителната програма обхваща международните одиторски стандарти, професионалната етика, правната рамка на електронното управление, управлението на европейски средства, както и новите изисквания, свързани с корпоративната отчетност и изразяването на сигурност относно отчетността за устойчивост.

Основен акцент в дейността на КПНРО остава повишаването качеството на инспекционната дейност чрез усъвършенстване на вътрешната система за контрол на качеството. Прилага се многостепенен контрол – текущ контрол върху работата по инспекциите и преглед за контрол на качеството преди приключването им на равнище дирекция „Инспекции и разследвания“, както и на равнище комисия, чрез въведен още един контролен буфер – независим вътрешен преглед на докладите за контрол на качеството на инспекционната дейност, извършван от дирекция „Нормативно съответствие, методология и оценка на риска“ преди разглеждането и приемането им от колективния орган. Запазва се и последващия пълен контрол на качеството на извършваните в Комисията инспекции, възлаган по определени рискови критерии. Приоритет е и засиленото методологическо и методическо осигуряване на работата на инспекторите в областта на счетоводството, одита и правото.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори следва развитието на европейската регулаторна рамка в областта на независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта, като предизвикателство пред нея е да поддържа необходимия експертен капацитет за ефективно изпълнение на надзорните си функции.

При осъществяване на законоустановените си функции и правомощия КПНРО следва динамиката на постоянно развиващата се европейска правна рамка в областта на независимия финансов одит и тенденциите на развитие на пазара на одиторски услуги, като

за целта трябва да поддържа подходящи условия за осигуряване на правно-нормативно съответствие и ефективно упражняване на надзорната дейност чрез изпълнение на инспекции за гарантиране на качеството и провеждането на разследвания, включително като прилага предвидените в закона контролни механизми.

Един от акцентите бе поставен върху участието на служителите в международни събития, включително уебинари, професионални форуми и конференции, организирани от КЕОНО, МФНОР и други европейски партньори. В тази връзка Европейската комисия организира редица работни срещи и семинари, с цел подпомагане на страните членки в процеса по транспониране на европейските актове. Съгласно разпоредбите на чл. 32, параграф 3 на Регламент (ЕС) № 537/2014 г., също така се провеждат пленарни заседания на колегиите от представители на компетентните органи на страните – членки за диалог с четирите най-големи одиторски мрежи (Deloitte, EY, KPMG, PWC), с цел преглед на качеството, разследвания, инспекции и санкции. Подобни срещи се организират и на глобално ниво с посредничеството на МФНОР.

Предвид ограничените възможности за физическо присъствие, комисията се опитва да осигури участие в най-важните събития на КЕОНО и МФНОР, свързани с въвеждането на Директива (ЕС) 2022/2464, нефинансовото корпоративно отчитане (ESG) и прилагането на МСИСУ 5000.

Средната продължителност на участията в обученията през годината възлиза на 64 часа на служител от специализираната администрация.

Създадената вътрешна организация за професионално развитие включва достъп до архиви с учебни материали, прилагане на комбинирани методи за обучение и насоченост към индивидуалните нужди по длъжности. Утвърдените подходи позволяват поддържане на високо равнище на експертиза, без нарушаване на нормалния работен процес и с оптимално използване на бюджетните средства.

В резултат на развитието на експертния капацитет през отчетния период КПНРО:

- участва активно в дейността на органите на Европейския съюз и защитава националната позиция при обсъждането на европейски законодателни инициативи в областта на одита, включително във връзка с процеса по присъединяване на Република България към ОИСР;
- участва в изготвянето и съгласуването на нормативни и подзаконови актове, свързани с независимия финансов одит, изразяването на сигурност по устойчивостта и прилагането на международните одиторски стандарти;
- продължава оптимизирането на организационната структура, вътрешната нормативна рамка и административните процеси;
- разширява използването на автоматизирани решения при обработката и анализа на информацията, събирана в хода на инспекциите и разследванията;
- поддържа активно сътрудничество с европейските и международните одитни регулатори и обмен на добри надзорни практики;
- запазва висока финансова дисциплина чрез ефективно, ефикасно и икономично управление на бюджетните средства.

През годината, във връзка с нормативните промени в областта на корпоративната отчетност по устойчивост, са проведени специализирани обучения, които осигуряват необходимата подготовка на служителите за изпълнение на новите надзорни функции, произтичащи от Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта.

Перспективи

През следващия отчетен период приоритет ще бъде изпълнението на системна политика за професионално обучение, включително по новите европейски изисквания, международните одиторски стандарти и стандартите за устойчивост. Комисията ще насърчава участието на служителите в международни инспекторски обучения и работни

групи на КЕОНО и МФНОР, придобиването на допълнителни професионални квалификации и разширяването на сътрудничеството с академичната общност и професионалните организации. Успоредно с това ще продължат усилията за привличане и задържане на висококвалифицирани експерти с компетентност в областта на одита, счетоводството, правото, устойчивостта и информационните технологии.

В условията на обсъжданите на европейско равнище инициативи за разширяване и хармонизиране на надзорните правомощия на компетентните органи КПНРО ще продължи последователното развитие на своя административен и експертен капацитет. Приоритет ще бъдат усъвършенстването на надзорните методологии, развитието на специализираните компетентности, както и активното участие в европейските механизми за сътрудничество и обмен на добри надзорни практики.

В перспектива следва да бъдат предприети мерки за обезпечаване на независимостта и експертния капацитет на КПНРО, включително чрез осигуряване на достатъчно финансово осигуряване за изпълнение на възложените от закона функции, като се отчита спецификата на комисията като независим надзорен и регулаторен орган. Осигуряването на конкурентни условия за привличане и задържане на висококвалифицирани специалисти е ключова предпоставка за ефективното упражняване на надзорните правомощия и за изпълнение на европейските изисквания към публичния надзор над одита.

1.4. Техническо и програмно осигуряване

През 2025 г. КПНРО продължава да изпитва затруднения по отношение развитието на своята техническа, информационна и материална инфраструктура за постигане целите на надзора, вкл. за цифровизация на основните работни процеси и гарантиране на високо ниво на киберсигурност.

Анализът и оценката на риска, наблюдението на пазара на одиторските услуги, поддържането на регистрите на регистрираните одитори и на одитните комитети, както и управлението на процесите по проверки, разследвания и инспекции, показват необходимостта от развитие и надграждане на информационните системи.

През отчетния период са идентифицирани дейности за реализация, както следва:

- усъвършенстване на информационното осигуряване на инспекционната дейност в съответствие с актуализираната методология за документиране;
- развитие на електронния обмен на информация с регистрираните одитори чрез защитен електронен портал;
- усъвършенстване на информационните системи за поддържане на регистрите на регистрираните одитори и на одитните комитети;
- поддържане и развитие на специализираната платформа за отчетност на одитните комитети;
- повишаване на съответствието с изискванията на Закона за киберсигурността и Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС);
- развитие и усъвършенстване на официалния интернет сайт на КПНРО.

Развитието на техническата и информационната инфраструктура остава ключова предпоставка за ефективното упражняване на публичния надзор, включително за прилагането на рисково базиран подход, обработката на значителни обеми информация и изпълнението на новите надзорни функции, произтичащи от развитието на европейската нормативна рамка.

Перспектива:

С оглед предстоящото прилагане на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2555 (NIS2), КПНРО ще продължи системното развитие на своята техническа и информационна инфраструктура.

Пълното изпълнение на изискванията на Директива (ЕС) 2022/2555 (NIS2) ще изисква осигуряването на допълнителен финансов и технически ресурс за внедряване на специализирани средства за защита и мониторинг, повишаване устойчивостта на информационните системи и развитие на необходимия експертен капацитет. Предвид ролята на КПНРО като независим орган за публичен надзор, поддържането на високо ниво на киберсигурност е съществена предпоставка за непрекъсваемостта на надзорната дейност, защитата на обработваната информация и запазването на общественото доверие в институцията.

1.5. Финансово осигуряване

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. е одобрен бюджет на комисията в размер на 2 856 200 лв.

Прогнозирането на разходите по бюджета на Комисията е съобразено с целта за постигане на максимален ефект по отношение на управлението и отчетността на бюджетните средства в съответствие с изискванията на законодателството.

Определеният бюджет за 2025 г. осигурява изпълнението като цяло на основните функции на комисията, при налагане на вътрешни ограничения, които се отразяват негативно върху развитието на регулаторния орган.

Следва да се отчете, че през последните четири години разходите за издръжка на комисията практически не са били актуализирани. За периода 2022 – 2025 г. увеличението на средствата за издръжка е приблизително 5 на сто, при официално отчетена инфлация за същия период в размер над 31 на сто. Същевременно бюджетите за този период са определяни без да бъдат отчетени допълнително възложените функции и задължения на комисията, изискващи съответните финансови и човешки ресурси; значителното увеличение на цените на услугите, електроенергията, горивата и консумативите; увеличението на разходите за наем и поддръжка на административните помещения; необходимостта от инвестиции в информационна и киберсигурност.

Показателите и отчетните данни по бюджетна програма „Осъществяване на публичен надзор над регистрираните одитори“ съответства на подадения отчет към 31 декември 2025 г. в Министерство на финансите съгласно чл. 133, ал. 2 от Закона за публичните финанси и чл. 43, ал. 1 от Постановление № 28 на МС от 28.04.2025 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2025 г.

Уточненият план на разходите по бюджета на КПНРО за 2025 г. е в размер на 2 856 200 лв., а изпълнението към 31.12.2025 г. е в размер на 2 667 846 лв., или 93,41 на сто от средствата по уточнения план, като е реализирана икономия в размер на 188 354 лв. съгласно указания на Министерство на финансите (Табл. 1).

Табл. 1

Изпълнение на бюджета на КПНРО за 2025 г. (хил. лв.)

ПАРАГРАФ ВИД РАЗХОД	БЮДЖЕТ 2025	РАЗХОДВАНИ СРЕДСТВА 2025	ОСТАТЪК 31.12.2025
§ 01. Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	1736	1670	66
§ 02. Други възнаграждения и плащания за персонала	246,1	167,4	78,7
§ 05. Осигурителни вноски за работодатели	365,4	333,7	31,7
§ 10. Издръжка	462,7	450,9	11,8
§ 52. Придобиване на ДМА и основен ремонт	27	26,7	0,3
§ 53. Придобиване на НМДА и основен ремонт	0	0	0
§ 46. Членски внос	19	19	0
О Б Щ О:	2856,2	2667,7	188,5

При осъществяване на дейността си КПНРО управлява ресурсите си ефективно и ефикасно, в съответствие с добрите европейски и международни практики.

Към 31.12.2025 г. КПНРО няма неразплатени задължения. Не са констатирани отклонения и слабости във функционирането на изградената система за финансово управление и контрол, поемането на задължения и извършването на разходи е в съответствие с принципите за законосъобразност, икономичност, ефикасност и ефективност.

При извършения през 2026 г. финансов одит от Сметната палата е изразено немодифицирано мнение относно годишния финансов отчет за 2025 г. на КПНРО, с което се потвърждава, че отчетът представя вярно и честно финансовото състояние и имуществените отношения на комисията и е изготвен в съответствие с приложимата рамка за финансово отчитане.

Ефективното управление на финансовите ресурси през 2025 г. допринесе за стабилността и доброто институционално функциониране на КПНРО.

Изпълнението на задълженията по наблюдение, контрол и методическо ръководство е осигурено въпреки повишения обем на работа, като комисията поддържа висока степен на професионализъм и независимост. Ролята ѝ като орган на доверие в публичната сфера е затвърдена чрез повишено обществено внимание към качеството на финансовата и нефинансовата отчетност.

През 2025 г. ръководството на комисията продължи усилията си за осигуряване на подходящ имот – сграда, държавна собственост, който да отговаря на нуждите на надзорния орган за осъществяване на неговите функции. От 2008 г. КПНРО ползва нает имот – самостоятелни обекти от жилищна сграда, който не отговаря на функционалните изисквания, вкл. за изграждане на информационна инфраструктура, покриващи в пълнота законовите изисквания, както и за администриране архива на комисията. Многократно ръководството на КПНРО е отправяло искания до съответните компетентни държавни органи за разрешаване на въпроса – писма изх. № 02-10-719/08.11.2012 г. до областния управител на област София, изх. № 01-01-437/22.06.2017 г. до областния управител на област София, изх. № 01-01-1113/10.10.2013 г. до министъра на финансите, изх. № РД-33-220/05.06.2025 г. до министъра на регионалното развитие и благоустройството, изх. № РД-33-328/05.09.2025 г. до областния управител на област София, изх. № РД-33-396/18.11.2025 г. и № РД-33-27/13.01.2026 г. до министър-председателя, министъра на финансите, министъра на регионалното развитие и благоустройството и областния управител на област София, изх. № 151/14.05.2026 г. до министъра на финансите.

Домакинство на Република България на международна среща на европейските органи за надзор над одита

През 2025 г. Комитетът на европейските органи за надзор над одита (КЕОНО) официално прие решение Република България, чрез КПНРО, да бъде домакин на работната среща на подгрупите „Инспекции“ и „Международни одиторски стандарти“, която ще се проведе в периода 2 – 6 ноември 2026 г. В събитието ще вземат участие представители на всички национални компетентни органи за надзор над одита на държавите членки.

Подготовката за провеждане на събитието е започнала през 2025 г., като през 2026 г. КЕОНО е финализирайл организационните параметри и е потвърдил провеждането му в България, за което компетентните органи са уведомени и тече подготовка за участие на техните представители.

В условията на приетата бюджетна рамка за 2026 г. значително се ограничават възможностите за финансово обезпечаване на събитието чрез бюджета на КПНРО, за което надзорният орган ще разчита изключително на навременна подкрепа от страна на държавата. Предвид значението на събитието за европейското сътрудничество в областта на публичния надзор над одита, своевременното ресурсно обезпечаване ще гарантира изпълнението на поетия международен ангажимент, който ще допринесе за утвърждаване

на ролята и авторитета на КПНРО и Република България в рамките на европейската система за надзор.

Перспектива:

Развитието на европейската регулаторна рамка и разширяването на функциите на КПНРО изискват адаптиране на финансовото планиране към новите отговорности. В средносрочен план е необходимо осигуряване на достатъчен финансов ресурс за:

- привличане, развитие и поддържане на необходимия експертен потенциал; чрез осигуряването на конкурентни условия;
- развитие и поддържане на необходимия експертен капацитет чрез специализирано обучение и повишаване на квалификацията;
- усъвършенстване на информационните системи и цифровата инфраструктура;
- гарантиране на адекватно ниво на информационна сигурност и изпълнение на приложимите изисквания в областта на киберсигурността, включително произтичащи от европейската рамка NIS2;
- ресурсно обезпечаване активно участие на надзорния орган в организираните срещи и работни групи на европейските и международни органи, на които комисията е член.

Предвид нарастващата сложност на регулаторната среда и разширяване на отговорностите на комисията е необходимо развитие на дългосрочен модел на финансово планиране, който осигурява предвидимост, устойчивост и възможност за ефективно изпълнение на възложените функции в обществен интерес.

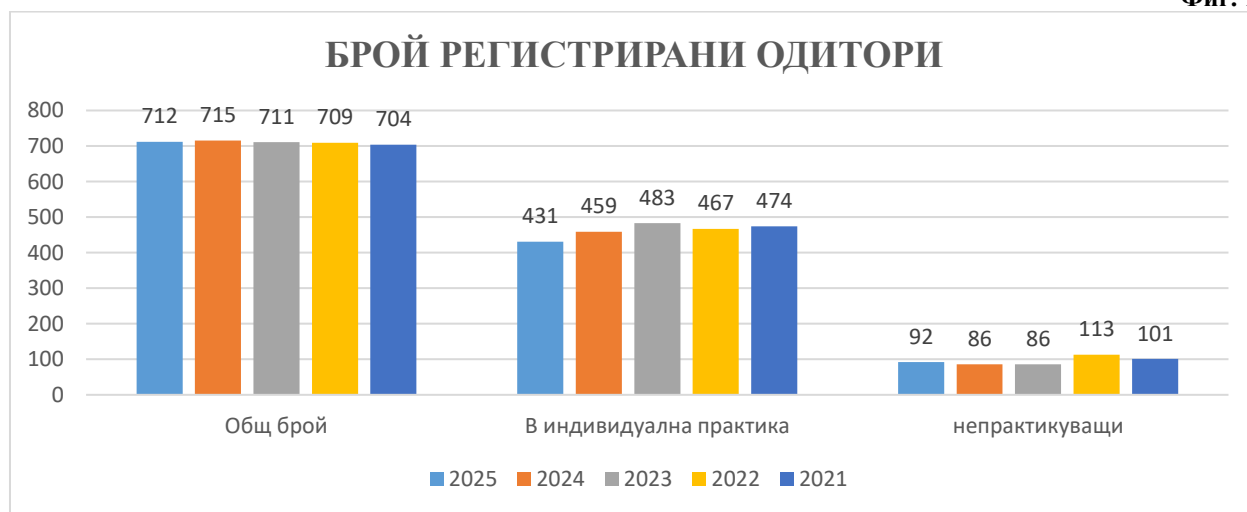
II. ПАЗАР НА ОДИТОРСКИ УСЛУГИ

2.1. Регистрирани одитори и разпределение на пазара

През 2025 г. в публичния регистър по чл. 20 ЗНФОИСУ са вписани 13 нови регистрирани одитори и 4 одиторски дружества, като през годината съответно са отписани 16 регистрирани одитори и 5 одиторски дружества.

Към 31.12.2025 г. общият брой на регистрираните одитори (физически лица) е 712, което практически съответства на нивото от предходните години и потвърждава стабилността на професионалната общност. От тях 431 регистрирани одитори (60,5 на сто) упражняват професията в индивидуална практика, а 92 не са изпълнявали ангажменти за задължителен финансов одит през отчетния период (Фиг. 1).

Фиг. 1

Въпреки запазването на общия брой регистрирани одитори, през 2025 г. продължава тенденцията към постепенно намаляване на броя на активно практикуващите в индивидуална практика, като структурата на пазара на одиторски услуги остава относително стабилна и не показва съществени изменения в сравнение с предходните години, които да създават предпоставки за нарушаване на конкурентната среда.

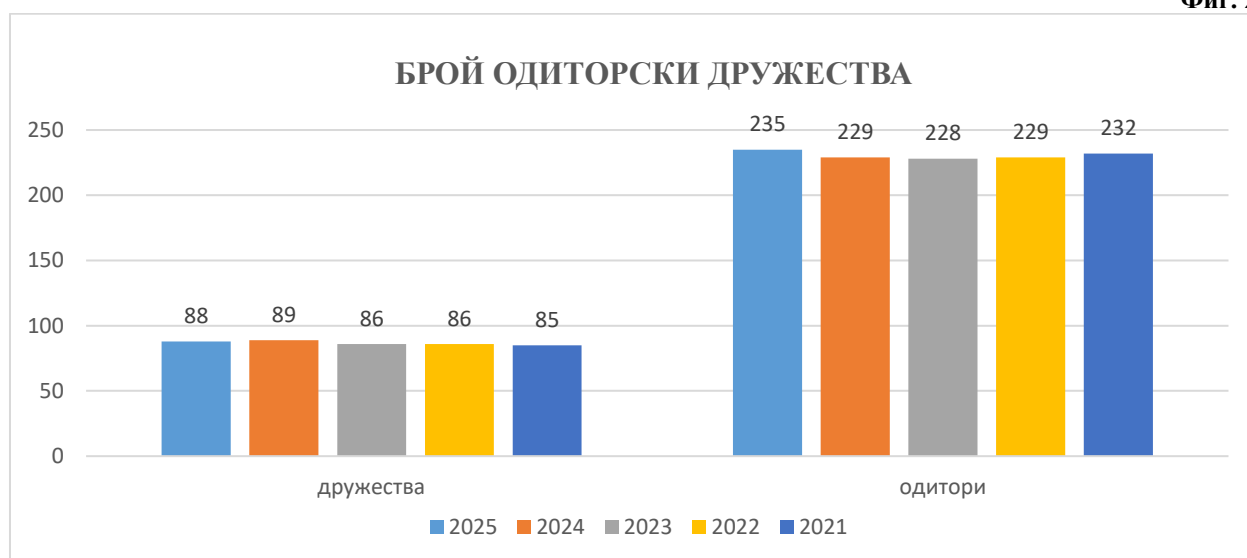
През годината квалификация на регистриран одитор по устойчивостта са придобили 172 лица, от които 164 регистрирани одитори – физически лица, и 8 одиторски дружества.

Броят на регистрираните одиторски дружества към края на 2025 г. е 88. Общата численост на регистрираните одитори (физически лица), свързани с одиторските дружества е 235 или 37¹ на сто от общия брой практикуващи одитори.

През последните 5 години не са налице съществени промени по отношение броя на одиторските дружества и на одиторите, свързани с одиторски дружества. Данните показват относително равномерно разпределение между физически лица и одиторски дружества, като се забелязва стабилен брой регистрирани субекти.

Въпреки наличието на относително устойчив дял на физическите лица се очертава тенденция в дългосрочен план към увеличаване относителния дял на одиторите, които практикуват професията в рамките на колективни структури (Фиг. 2).

Фиг. 2

Фиг. 3

¹ Сборът от процентите на одиторите в индивидуални практики и в одиторски дружества е по-голям от сто, тъй като някои от одиторите съвместяват двете форми за упражняване на одиторската професия.

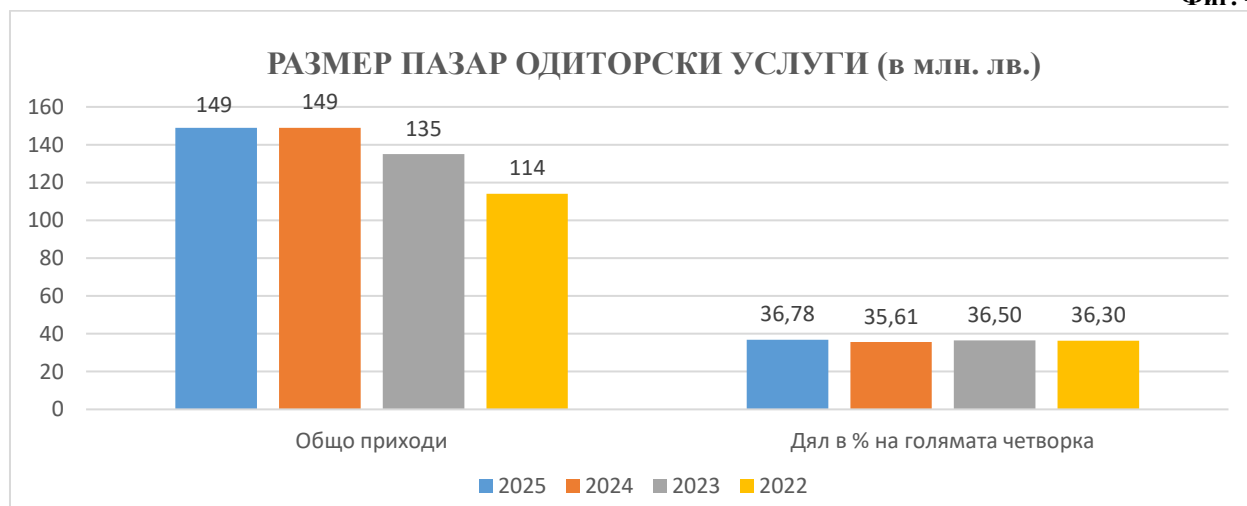
От 235 регистрирани одитори, свързани с одиторски дружества, 38 (16 на сто) практикуват в „голямата четворка“ („Делойт одит“ ООД, „ПрайсуотърхаусКупърс одит“ ООД, „КПМГ одит“ ООД и „Ърнст и Янг одит“ ООД), като се наблюдава относителна устойчивост в това отношение през последните три години (Фиг. 3).

През последната година се наблюдава прекъсване на тенденцията за увеличаване приходите от възнаграждения за предоставени одиторски услуги. Като основна причина за това може да се посочат промените в Закона за счетоводството от 2024 г., с която праговете за задължителен финансов одит на финансовите отчети на малките предприятия бяха удвоени. Крайният ефект от тази промяна се очаква да се реализира в пълнота при одита на финансовите отчети за 2025 г.

Същевременно относителният дял на „голямата четворка“ в приходите за последните 5 години остава стабилен – около 36 на сто, което показва, че не се наблюдава концентрация на приходите в малък брой дружества.

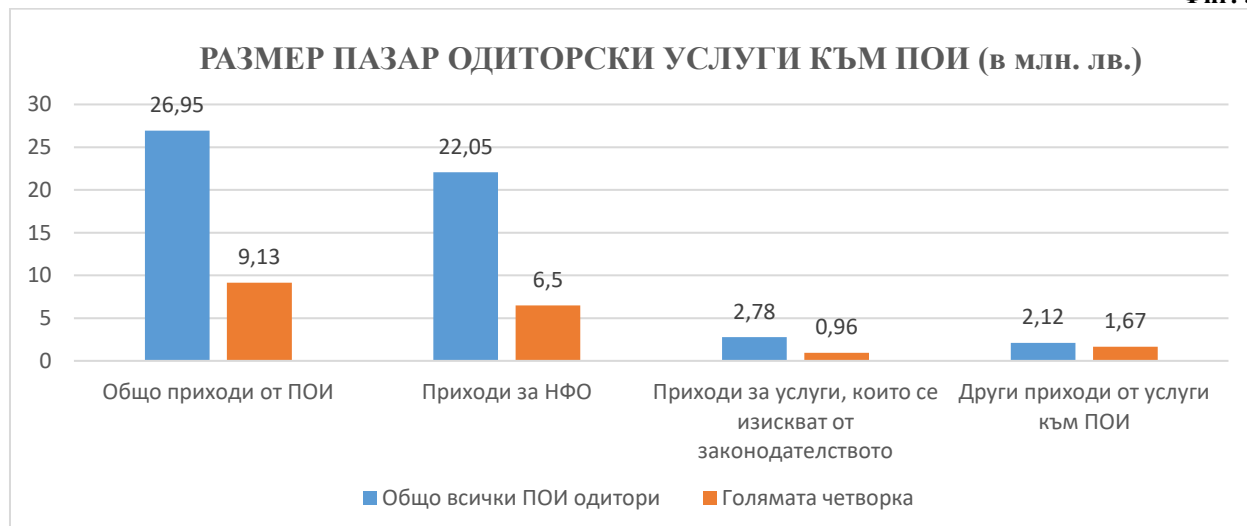
Стабилният дял на „голямата четворка“ е позитивен сигнал за запазено конкурентно равнище на пазара и относителна устойчивост на структурата на одиторската индустрия (Фиг. 4).

Фиг. 4

Общият размер на приходите на регистрираните одитори от одиторски услуги на предприятията от обществен интерес е около 27 млн. лв. (с три на сто повече в сравнение с 2024 г.), от които 9,13 млн. лв. или 34 на сто са реализирани от дружествата на „голямата четворка“ при 38 на сто през 2024 г. и 40 на сто през 2023 г. и 2022 г.

Фиг. 5

Преобладаващата част от тези приходи са възнаграждения за независим финансов одит (близо 82 на сто при 83 на сто през 2024 г.), както и от свързани с одита услуги, които се изискват от законодателството (без съществена промяна спрямо 2024 г.). Почти 7 на сто от приходите се формират от други разрешени от законодателството услуги.

Като цяло не се наблюдава съществена промяна в разпределението по видове услуги, но се потвърждава тенденцията за намаление дела на приходите на „голямата четворка“.

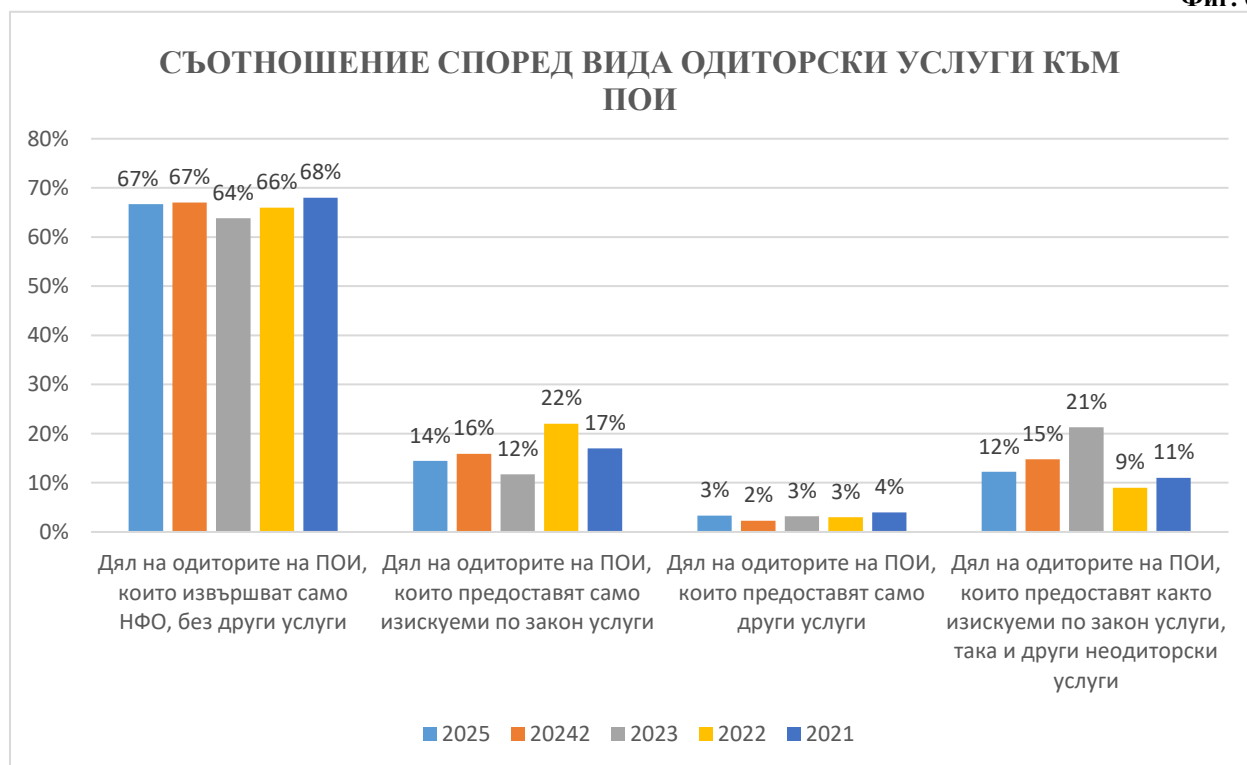
Пазарът на одиторски услуги към предприятията от обществен интерес продължава да се доминира от задължителния финансов одит, като се запазва обемът на предоставяните допълнителни услуги. Делът на „голямата четворка“ е по-висок в този сегмент (допълнителни услуги) спрямо общия пазар, което подчертава конкурентното ѝ предимство в предлагането на консултантски и свързани с одита услуги (Фиг. 5).

През 2025 г. се запазва водещият дял на одиторите, които извършват само задължителен финансов одит – в размер на 67 на сто, както и леко намаление в броя на одиторите, които предоставят само изискуеми по закон услуги – 14 на сто през 2025 г. спрямо 16 на сто през 2024 г.

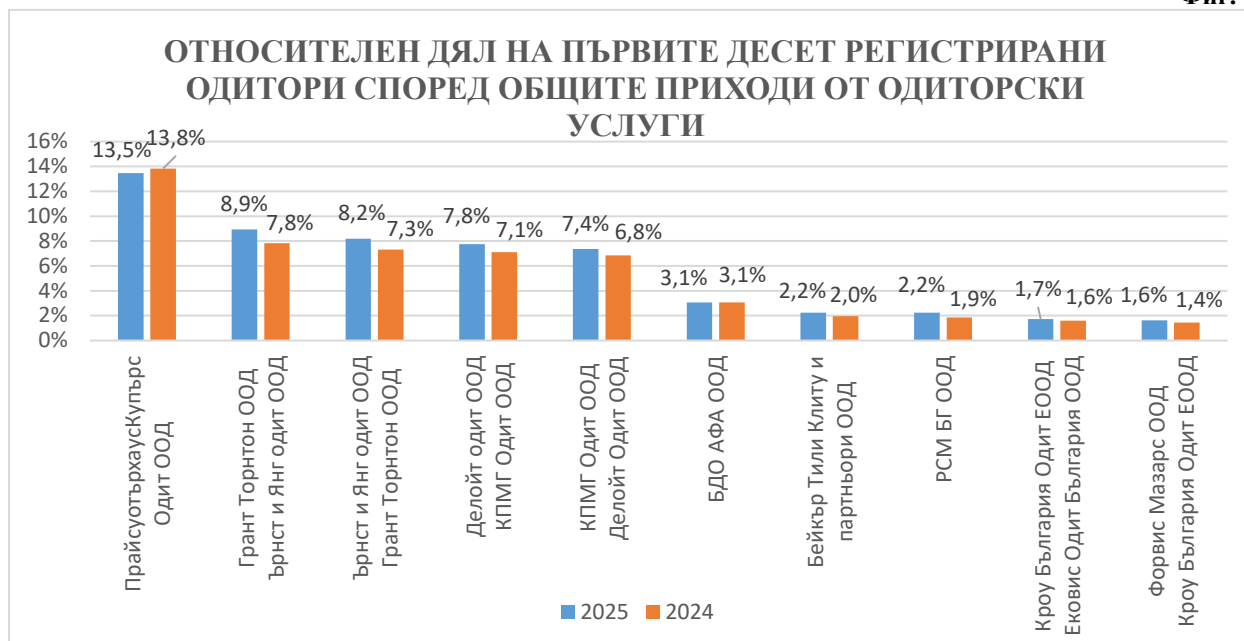
Не се наблюдава съществено изменение при одиторите, които предоставят само други услуги (извън НФО и законови), като същият намалява от 5 на сто през 2020 г. до 2 на сто през 2024 г.

Продължава тенденцията за спад в дела на групата, която комбинира изискуеми по закон услуги с други неаудиторски услуги от 21 на сто през 2023 г., 15 на сто през 2024 г. и 12 на сто през 2025 г. (Фиг. 6).

Фиг. 6

В общите приходи от одиторски услуги най-висок относителен дял имат дружествата от „голямата четворка“ и „Грант Торнтон“ ООД, като лидерската позиция за 2025 г. продължава да е на „ПрайсуотърхаусКупърс одит“ ООД. В сравнение с предходната година в първите десет по приходи от одиторски услуги регистрирани одитори не са настъпили съществени размествания (Фиг. 7).

Най-големите одиторски мрежи („голямата четворка“) продължават да имат водещи позиции, но без голяма концентрация, като първите четири дружества обхващат приблизително 37 на сто от пазара, като „Грант Торнтон“ ООД заема трайно водеща позиция в тази група.

Отчита се леко разместване в позициите на някои дружества, както и поява или изместване на участници в долната част на класацията, което индикира наличието на активна конкуренция и динамика на клиентската база.

Пазарната концентрация на одиторските услуги в България продължава да се различава от средното равнище за ЕС, като относителният дял на „голямата четворка“ в общия размер на приходите от одит, както и от одит на предприятия от обществен интерес, продължава приблизително да е двойно по-нисък от този на общоевропейско равнище.

България не е носител на системен риск от господстващо положение на „голямата четворка“, като продължаваме да считаме, че е допустимо и желателно известно увеличаване на пазарната концентрация от страна на одиторски дружества от големите международни мрежи, предвид наличието на много по-голям капацитет.

Перспектива:

Динамиката в размера и структурата на пазара на одиторски услуги през 2025 г. показва устойчивост на пазара на одиторски услуги, като се отчитат първоначалните ефекти от промяна в законоустановените прагове за задължителен финансов одит, стабилна конкурентна среда и ключово значение на задължителния финансов одит.

На този фон ключовите перспективи за развитие на надзорната политика на КПНРО през 2025 г. и следващите години са:

- осъществяване на навременен и ефективен надзор над дейността на ИДЕС за целите на осигуряване високо качество на одиторските услуги, свързани с изразяването на сигурност по устойчивостта, съответно ефективен надзор в това отношение;
- наблюдение върху пазара на услуги, свързани със задължителния финансов одит, с акцент върху ефектите от промяна в праговете по Закона за счетоводството, както и от отмяна на изискването за съвместен одит на финансовите отчети на застрахователите и пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях пенсионни фондове;
- наблюдение на тенденциите в развитието на одиторската професия, с акцент върху привличането на нови специалисти, обновяването на професионалния състав и

осигуряването на устойчив експертен капацитет за изпълнение на общественоразличимите функции на независимия финансов одит;

– надграждане на информационните системи на комисията, по-конкретно в посока анализ в одиторските времеви ресурси, дигитализиране в по-голяма степен на процеса по проверка и анализа на одиторските ангажименти и събиране на структурирани данни от отчетите за дейността на регистрираните одитори.

2.2. Ангажименти за задължителен финансов одит

През 2025 г. общият брой на ангажиментите за задължителен финансов одит на финансовите отчети за 2024 г. бележи съществен спад в размер на 3 394 ангажимента –за годината са отчетени 11 081 одита при 14 475 за 2024 г.

Както беше посочено по-горе във връзка с анализа на динамиката на одиторските приходи, основна причина за това е двойното увеличаване на праговете за задължителен финансов одит. Прави впечатление, че за 2025 г. не се наблюдава спад в общите приходи от одит спрямо 2024 г., като се отчита намаление в броя на ангажиментите за задължителен финансов одит само за първата година с над 23 на сто. Това поставя някои въпроси, свързани с ефекта от промяната за обществото – доколко е оправдано намаляването с почти една четвърт на одитираните годишни финансови отчети и при запазване равнището на възнагражденията, изплащани от бизнеса за задължителен финансов одит, и произтичащата от това липса на допълнителна сигурност за обществото относно качеството на неаудитираната отчетна информация.

За 2025 г. не се наблюдава съществен спад при дружествата от „голямата четворка“, които отчитат 799 одиторски ангажимента, но въпреки това се очертава трайна тенденция за намаляване броя на изпълнените от тях ангажименти за задължителен финансов одит – от 953 през 2021 г. до 799 през 2025 г.).

Съотношението между „голямата четворка“ и останалите участници отразява стабилен и разпределен пазар без признаци на концентрация – над 92 на сто от ангажиментите се изпълняват от одитори извън най-големите международни одиторски мрежи.

Динамиката в разпределението на ангажиментите показва устойчива децентрализация на пазара и наличие на голям брой активни регистрирани одитори извън мрежите на „голямата четворка“. Тази характеристика на българския пазар създава условия за по-голяма конкуренция, но и потвърждава необходимостта от системен надзор за гарантиране на адекватно качество при изпълнение на одиторските ангажименти (Фиг. 8 и Фиг. 9).

Фиг. 8

Фиг. 9

През 2025 г. общият брой на ангажиментите за задължителен финансов одит на предприятия от обществен интерес възлиза на 783, като „голямата четворка“ е ангажирана със 72 одита, а останалите регистрирани одитори – със 711.

Наблюдава се тенденция на запазване нивото на броя на ангажиментите, изпълнявани от „голямата четворка“ след сравнителния спад за периода 2021-2024 г. – от 88 през 2021 г. до 70 през 2024 г., което е съпроводено с тенденция за увеличение на ангажиментите, поети от други регистрирани одитори. Тази динамика затвърждава процеса на разширяване на достъпа до пазара на одит на предприятия от обществен интерес за по-широк кръг участници, включително извън международните мрежи.

Това разпределение показва нарастващата роля на националните дружества и индивидуални одитори в сегмента на публичния интерес, което от своя страна изисква повишено внимание към тяхната квалификация, натовареност и ресурсен капацитет (времеви, човешки и технологични ресурси) (Фиг. 10 и Фиг. 11).

Фиг. 10

Фиг. 11

Данните за периода 2021 – 2025 г. показват наличието на прекратяване на тенденцията за постепенно намаляване на относителния дял на „голямата четворка“ при съвместни одити на предприятия от обществен интерес от финансовия сектор, като през 2025 г. се наблюдава леко увеличение спрямо 2024 г. с едно на сто.

Останалите регистрирани одитори участват съответно в 78 на сто от съвместните одитни ангажменти, което свидетелства за устойчиво присъствие в силно регулирания и критично важен финансов сектор (Фиг. 12).

Фиг. 12

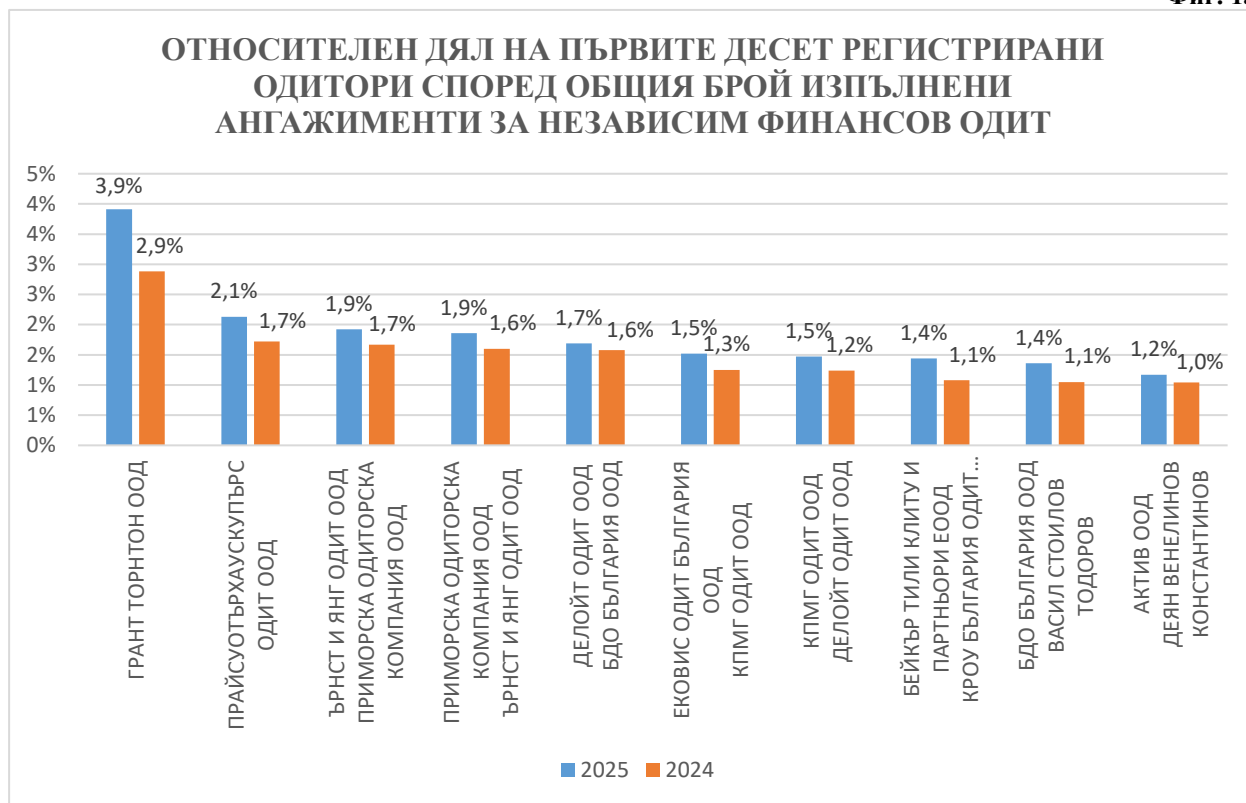

При разпределението на пазара между първите 10 регистрирани одитори според броя изпълнени ангажменти за задължителен финансов одит не се наблюдава съществена промяна през последните две години. На първо място остава „Грант Торнтон“ ООД с увеличение над една трета до 3,9 на сто през 2025 г. (спрямо 2,9 на сто през 2024 г.), както и като цяло за всички останали дружества от тази група.

Разликата между първите десет дружества е минимална, като техните индивидуални дялове са между 1,0 и 3,9 на сто, което потвърждава ниската степен на концентрация на пазара по брой ангажменти.

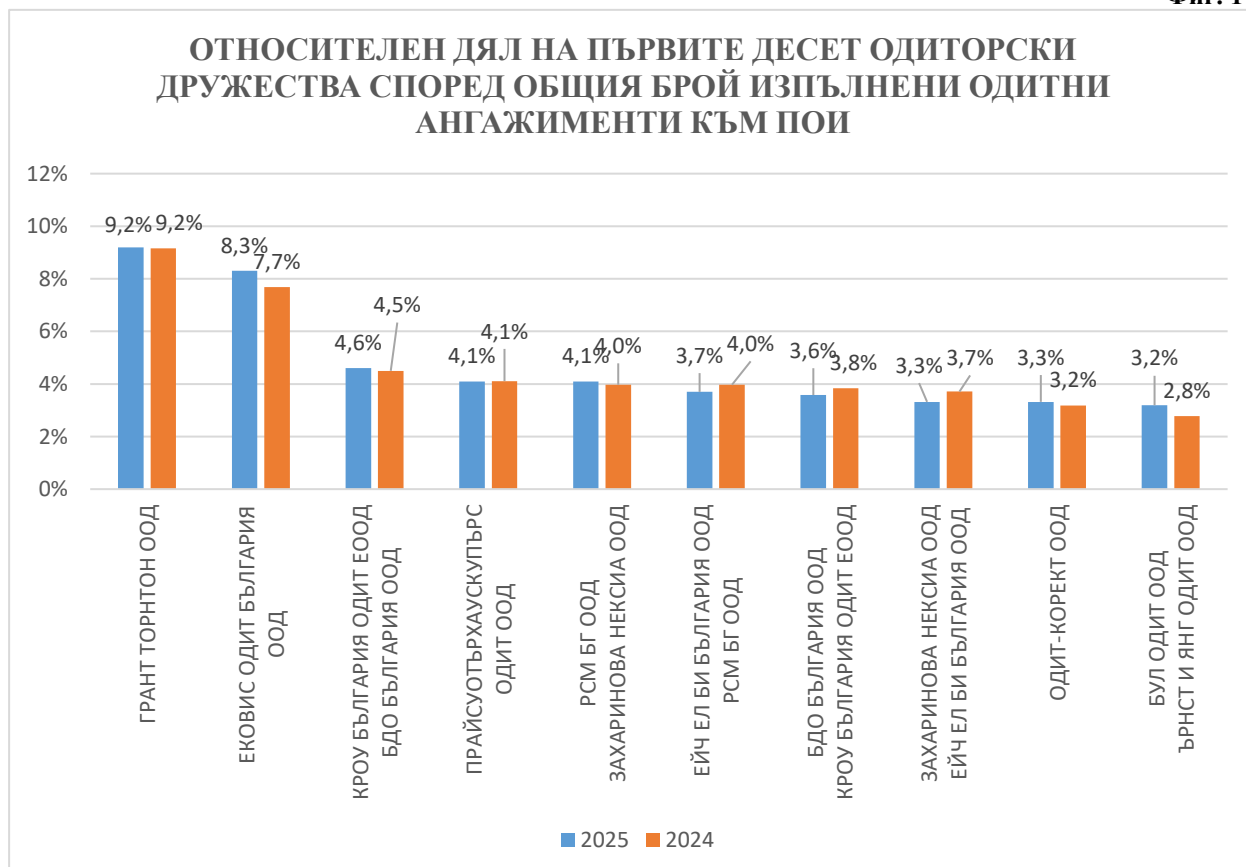
Пазарът на ангажменти за независим финансов одит в България остава силно фрагментиран, без доминиращи участници, което предполага наличие на конкурентна среда и широка база от регистрирани одитори с активна практика (Фиг. 13).

Фиг. 13

Графиката за 2025 г. относно дяловете на първите десет одиторски дружества според броя на изпълнените одитни ангажименти към предприятия от обществен интерес показва, че с най-голям дял продължава да бъде „Грант Торнтон“ ООД (9,2 на сто), следван от „Ековис Одит България“ ООД с дял от 8 на сто (Фиг. 14).

Фиг. 14

Делът на дружествата от „голямата четворка“ остава ограничен, като през годината в тази група попада само едно дружество – „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД с дял от 4.1 на сто от изпълнените ангажименти, което е далеч под техния дял при приходите от одиторски услуги (над 37 на сто).

Данните потвърждават наблюдаваната и през предходни години пазарна структура – одитът на предприятия от обществен интерес е разпределен между множество дружества, при слаба концентрация на дейността.

Перспектива:

Продължаване на наблюдението върху качеството на задължителния финансов одит на предприятията от обществен интерес, извършван от регистрирани одитори извън големите международни одиторски мрежи, с акцент върху спазването на професионалните стандарти, етичните изисквания и гарантирането на независимостта.

Продължаване практика за по-голямо внимание към по-малките одиторски дружества, които изпълняват значителен брой ангажименти, включително за големи предприятия извън обхвата на предприятията от обществен интерес, чрез оценка на професионалния капацитет, системите за управление на качеството и рисковете за качествено изпълнение на одиторските ангажименти.

Наблюдение на въздействието от въвеждането на ангажиментите по изразяване на сигурност относно отчетността за устойчивост върху капацитета на регистрираните одитори, необходимостта от допълнително обучение и развитието на специализираната експертиза.

Анализ на тенденциите при съвместните одити, включително причините за намаляване участието на големите международни одиторски мрежи и отражението им върху качеството на одиторските услуги и конкурентната среда, както и оценка на ефектите от отпадането на изискването за съвместен одит на финансовите отчети на застрахователите, пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях пенсионни фондове.

2.3. Одити във финансовия сектор

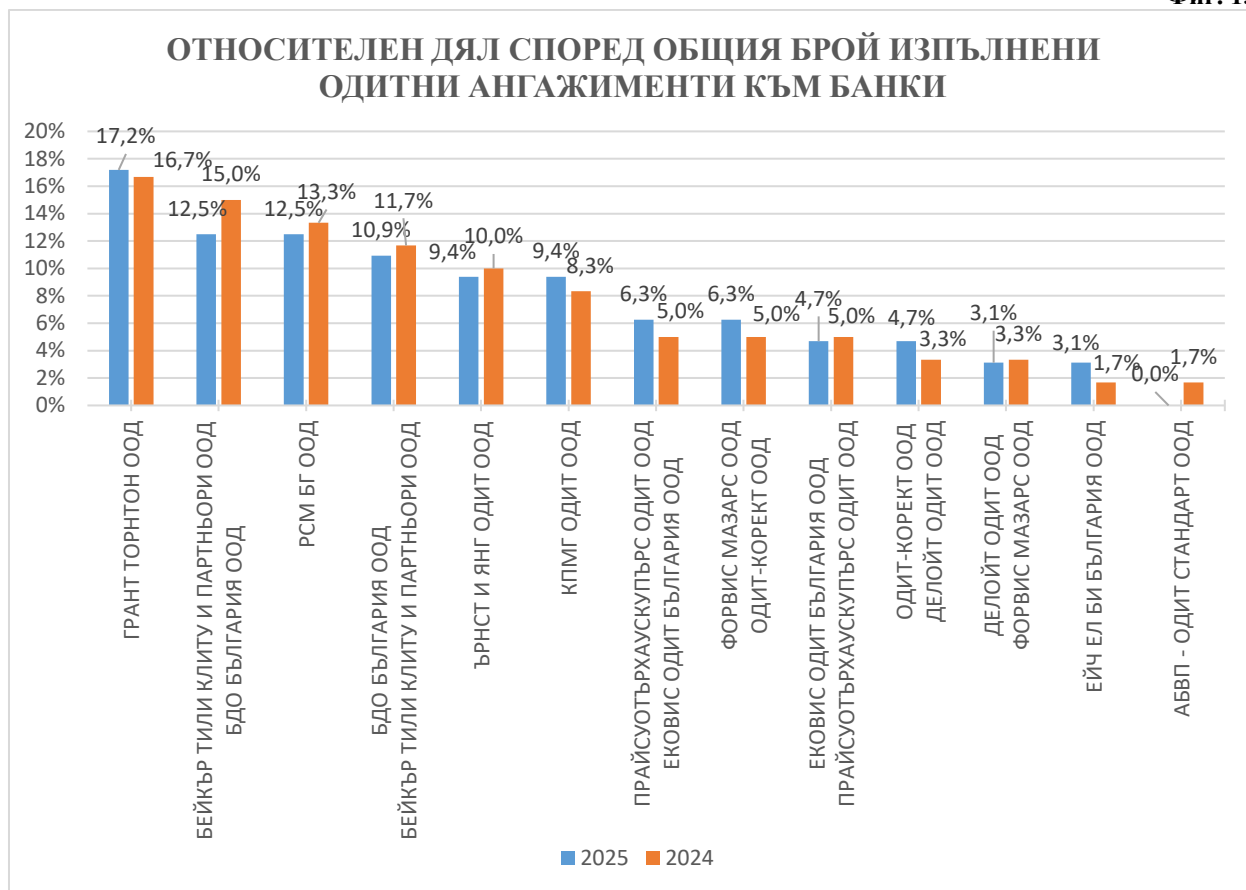
Финансовите отчети на банките, застрахователите (до 2024 г.), пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях пенсионни фондове (до 2026 г.) подлежат на съвместен одит от двама регистрирани одитори. Поради това в настоящия анализ всеки одитен ангажимент е отчетен отделно за всеки от двамата одитори.

Анализът на данните за 2025 г. потвърждава устойчивата структура на пазара на одиторските услуги за банковия сектор, характеризираща се с относително висока концентрация при ограничен брой одиторски дружества. Същевременно не се наблюдава доминиращо положение на дружествата от „голямата четворка“, като значителен пазарен дял продължават да заемат и други утвърдени одиторски дружества.

Водещо място по брой изпълнени одитни ангажименти към банки запазва „Грант Торнтон“ ООД с относителен дял 17,2 на сто, следвано от „Бейкър Тили Клиту и партньори“ ООД и „РСМ БГ“ ООД с по 12,5 на сто, както и „БДО България“ ООД с 10,9 на сто. Значимо участие запазват и дружествата „Ърнст и Янг Одит“ ООД и „КПМГ Одит“ ООД, с относителен дял съответно 9,4 на сто (Фиг. 15).

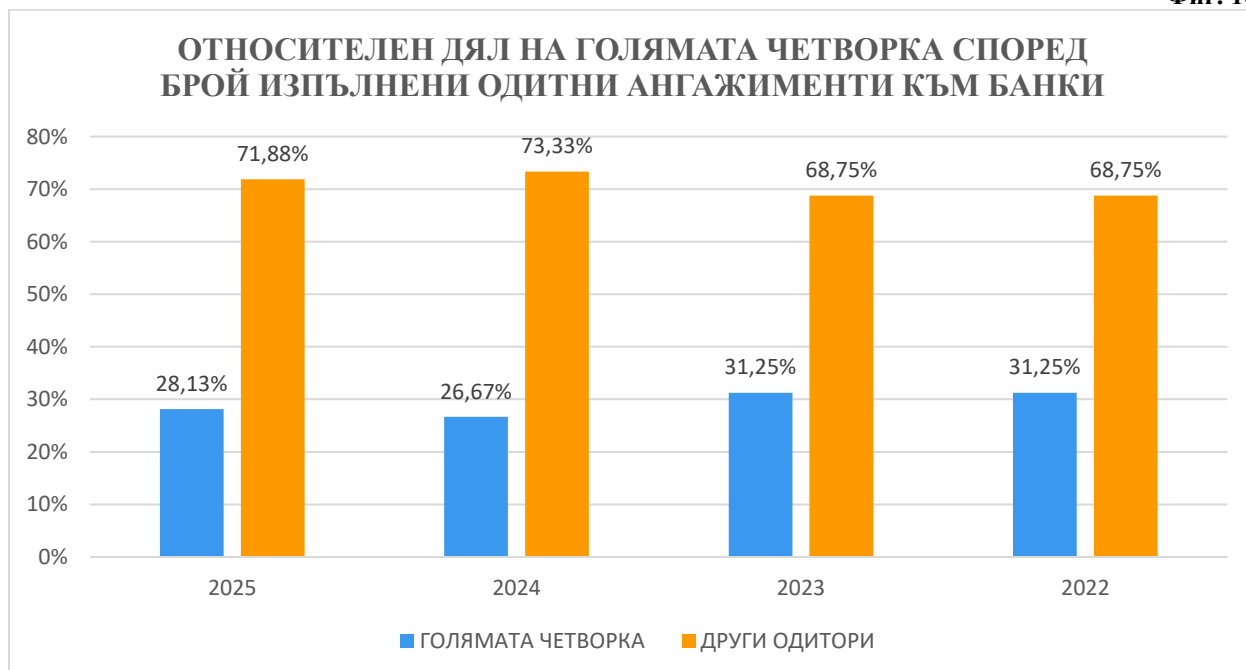
Данните показват, че сред дружествата с най-голям пазарен дял преобладават одиторски дружества извън „голямата четворка“, което е индикатор за наличие на конкурентна среда и устойчив професионален капацитет и извън най-големите международни одиторски мрежи. Същевременно концентрацията на значителна част от одиторските ангажименти при ограничен брой дружества продължава да бъде характерна особеност на пазара и остава предмет на наблюдение от страна на КПНРО.

Фиг. 15

Данните показват, че сред дружествата с най-голям пазарен дял преобладават одиторски дружества извън „голямата четворка“, което е индикатор за наличие на конкурентна среда и устойчив професионален капацитет и извън най-големите международни одиторски мрежи. Същевременно концентрацията на значителна част от одиторските ангажменти при ограничен брой дружества продължава да бъде характерна особеност на пазара и остава предмет на наблюдение от страна на КПНРО.

Фиг. 16

Динамиката в пазарния дял на дружествата от „голямата четворка“ (Фиг. 16) по отношение на изпълнените одитни ангажименти към банки през периода 2023 – 2025 г. показва частично възстановяване на позициите им през 2025 г. След отчетения спад до 26,67 на сто през 2024 г., през отчетната година относителният им дял нараства до 28,13 на сто, но остава под равнището от 31,25 на сто, отчетено през 2023 г. Това потвърждава запазването на сравнително силни позиции на одиторски дружества извън големите международни одиторски мрежи в този пазарен сегмент.

Наблюдаваната динамика продължава да бъде предмет на анализ от страна на КПНРО с оглед оценката на конкурентната среда, концентрацията на пазара и поддържането на високо качество на задължителния финансов одит в банковия сектор.

Концентрацията на пазара по показател приходи от одиторски услуги в банковия сектор през 2025 г. бележи известно повишаване спрямо предходната година. Дружествата от „голямата четворка“ запазват водещите си позиции, като увеличават общия си относителен дял в приходите от одиторски услуги в този пазарен сегмент.

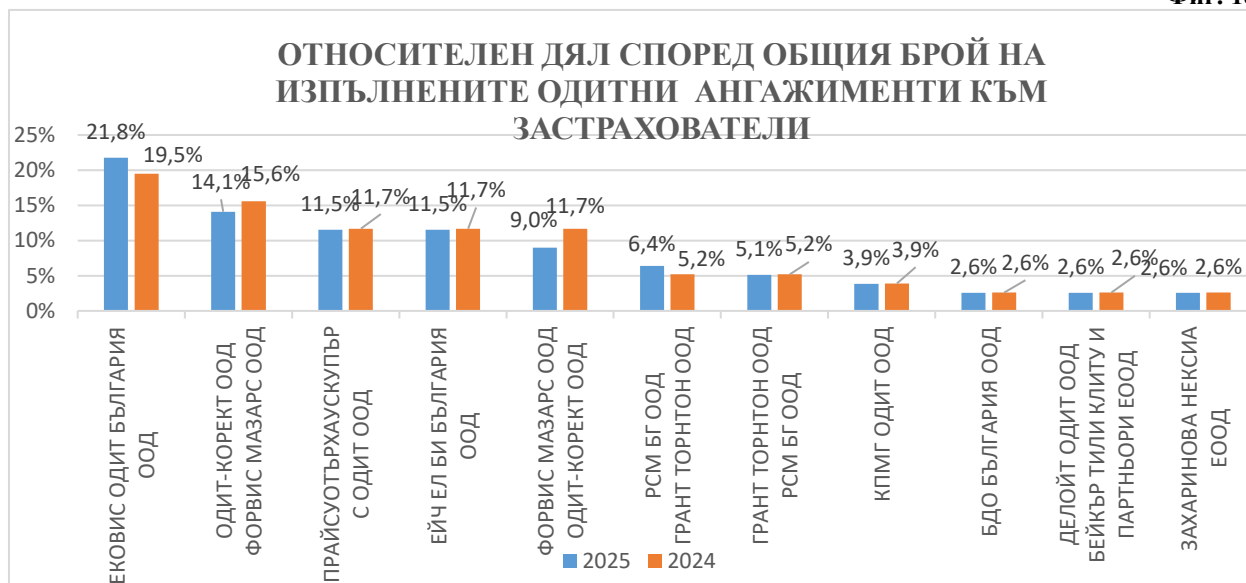
В рамките на групата се наблюдава преразпределение на пазарните дялове, като най-съществено увеличение отчита „КПМГ Одит“ ООД, при едновременно намаляване на дела на „Ърнст и Янг Одит“ ООД. Независимо от тези вътрешни промени, структурата на пазара остава относително устойчива, като дружествата от „голямата четворка“ продължават да формират преобладаващ дял от приходите от одиторски услуги в банковия сектор (Фиг. 17).

Фиг. 17

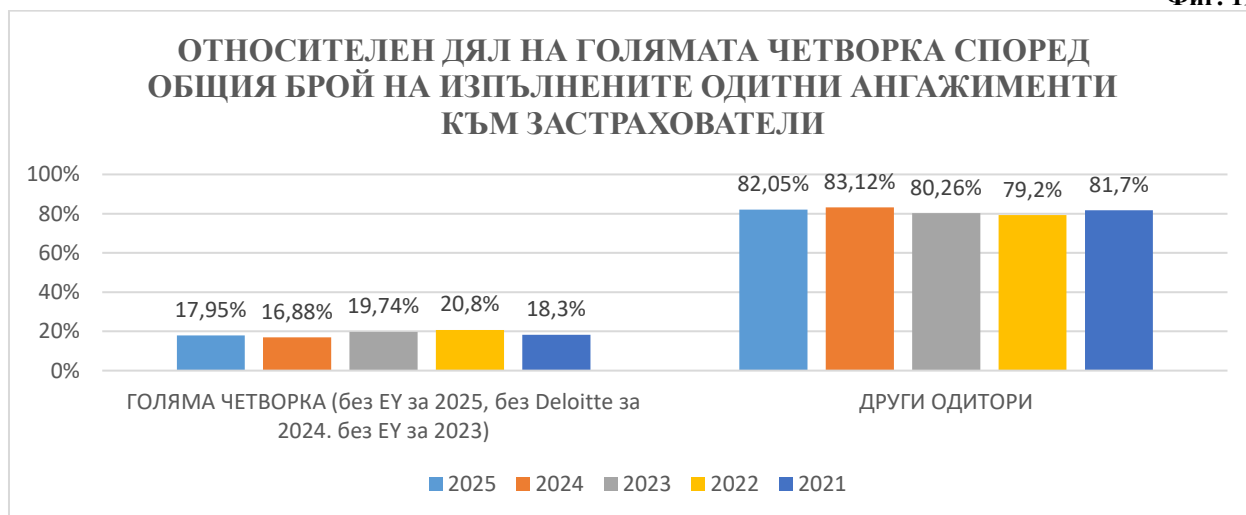
През 2025 г. се запазва сравнително висока концентрация на пазара на одиторски услуги за застрахователните дружества. „Ековис Одит България“ ООД затвърждава водеща позиция, като увеличава относителния си дял до 21,8 на сто (при 19,5 на сто през 2024 г. и 18,4 на сто през 2023 г.). На второ място е „Одит Корект“ ООД с дял от 14,1 на сто.

Пазарните дялове на „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД и „Ейч Ел Би България“ ООД се запазват на сходни равнища спрямо предходната година, което, наред с ограничените изменения при останалите участници, потвърждава относително устойчивата структура на пазара в този сегмент (Фиг. 18).

Анализът на участието на дружествата от „голямата четворка“ по брой изпълнени одитни ангажименти в застрахователния сектор показва частично възстановяване на пазарния им дял през 2025 г. до 18 на сто, след отчетения спад до 17 на сто през 2024 г. Независимо от това относителният им дял остава под нивото от 20 на сто през 2023 г. и 21 на сто през 2022 г.

Данните потвърждават преимуществено участие на одиторски дружества извън „голямата четворка“, които през 2025 г. изпълняват над 82 на сто от одитните ангажименти в сектора. Това свидетелства за запазване на конкурентна пазарна среда и значимо участие на широк кръг регистрирани одитори при извършването на задължителния финансов одит на застрахователните дружества (Фиг. 19).

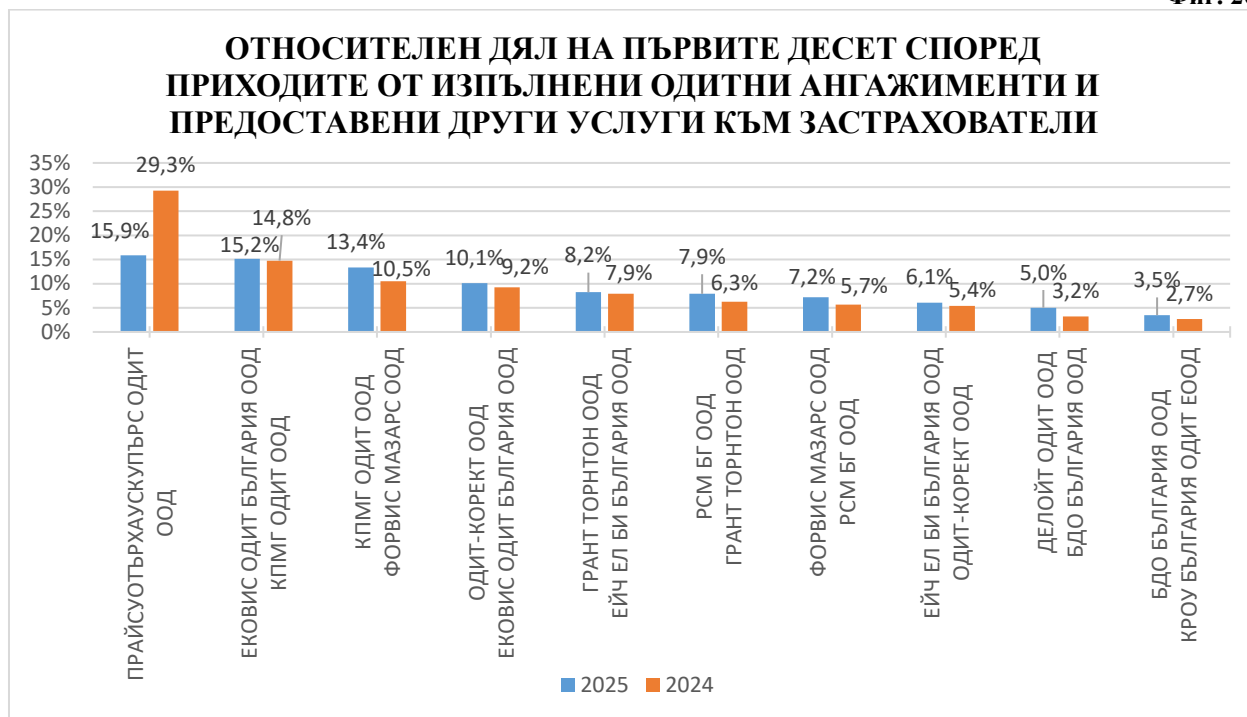

Структурата на приходите от одиторски услуги в застрахователния сектор през 2025 г. показва значително по-балансирано разпределение в сравнение с предходната година. За разлика от 2024 г., когато „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД формира близо една трета от общите приходи, през отчетната година относителният му дял намалява до 15,9 на сто. Същевременно водещите позиции се разпределят между няколко одиторски дружества, сред които „Ековис Одит България“ ООД, „КПМГ Одит“ ООД, „Форвис Мазарс“ ООД и „Одит-Корект“ ООД.

Данните сочат намаляване на концентрацията на приходите и по-равномерно разпределение на одиторските ангажименти с по-висока стойност между по-широк кръг

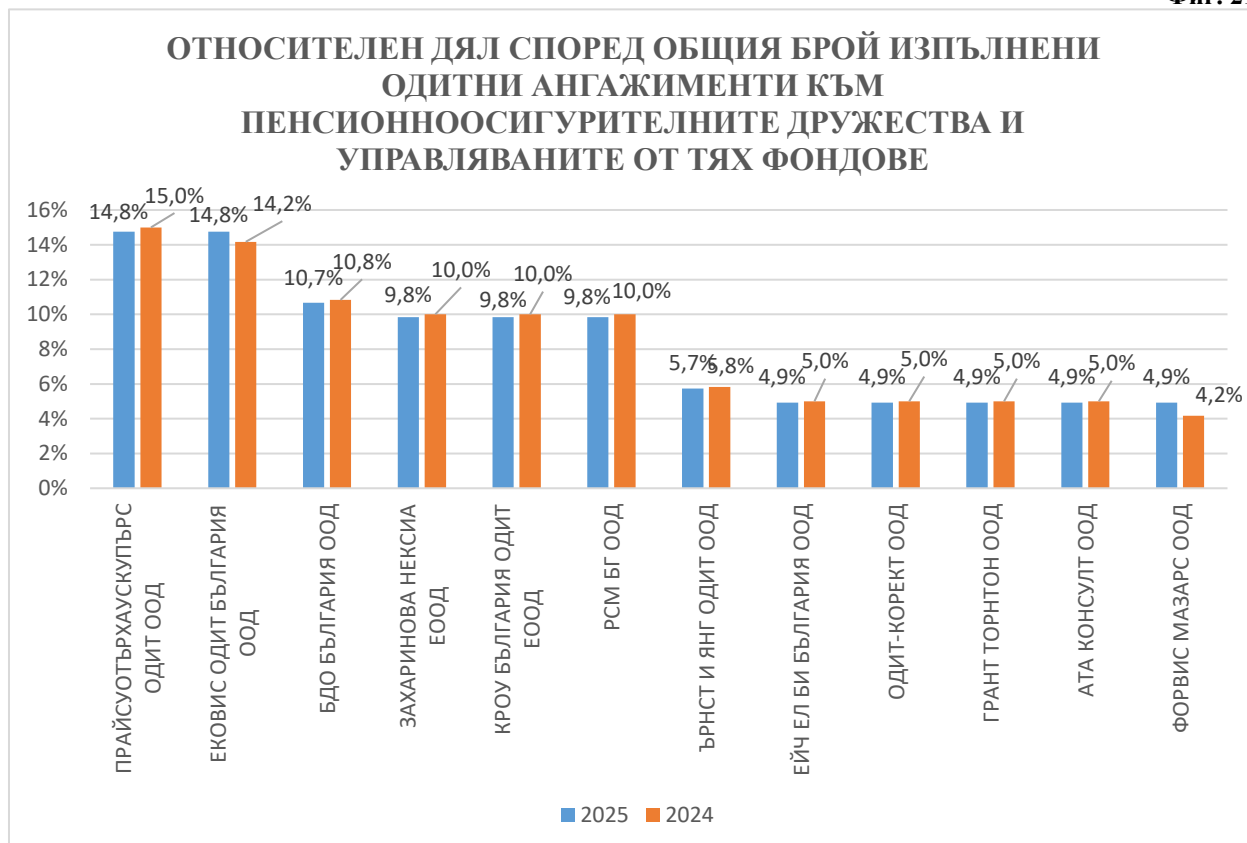
участници на пазара, което е индикатор за засилена конкурентна среда в този сегмент (Фиг. 20).

Фиг. 20

През 2025 г. се запазва високата степен на фрагментация на пазара на задължителните одитни ангажименти към пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове. Водещи по брой изпълнени ангажименти остават „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД и „Ековис Одит България“ ООД с равни относителни дялове от по 14,75 на сто, следвани от „БДО България“ ООД с 10,66 на сто.

Фиг. 21

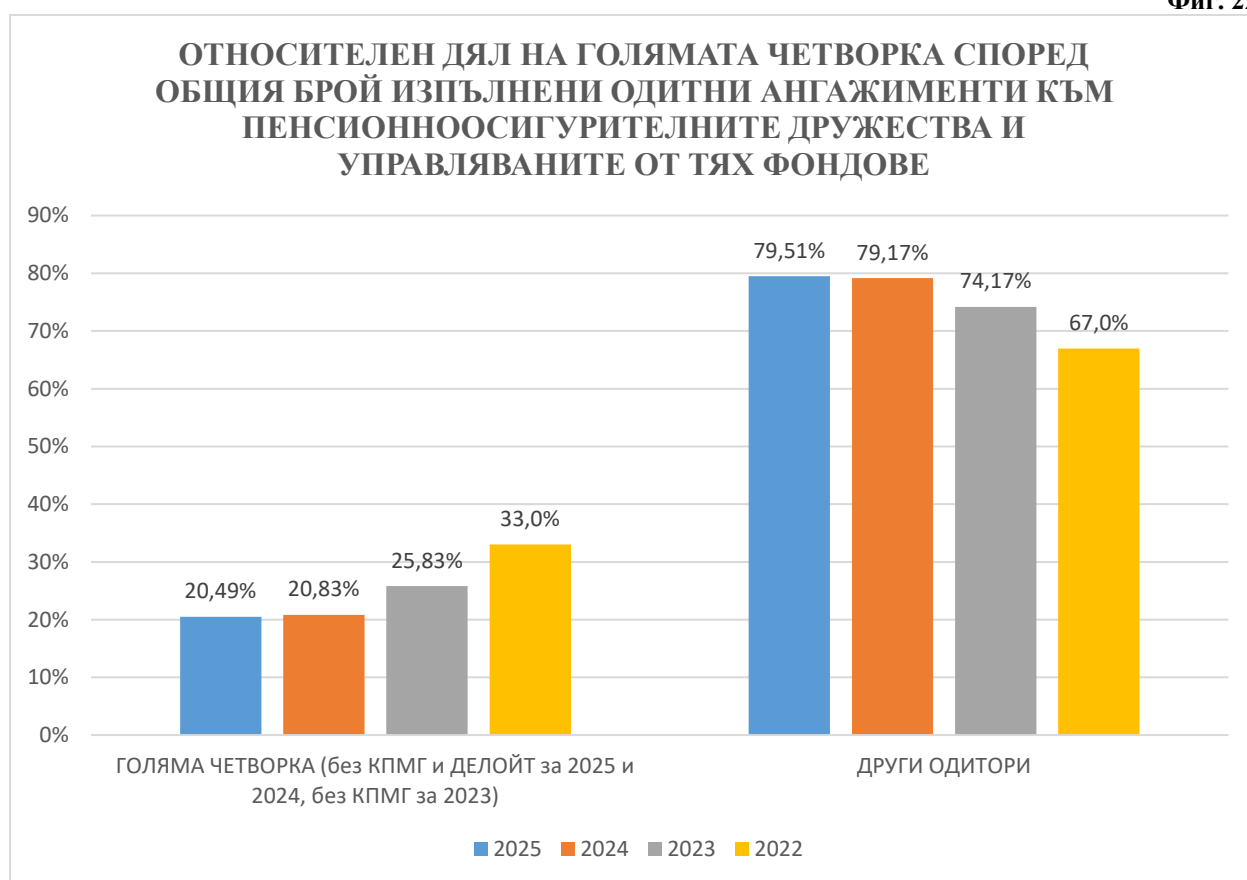

Данните не показват съществени изменения в структурата на пазара спрямо предходната година. Пазарните дялове на останалите одиторски дружества остават относително близки, което потвърждава запазването на конкурентна среда и отсъствието на доминиращ участник в този пазарен сегмент (Фиг. 21).

Анализът на участието на дружествата от „голямата четворка“ по брой изпълнени одитни ангажименти към пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове показва запазване на относително стабилен пазарен дял през 2025 г. – около 20 на сто, без съществено изменение спрямо предходната година. Същевременно делът остава значително под нивата, отчетени през 2023 г. и 2022 г., което потвърждава трайното засилване на участието на други регистрирани одитори в този пазарен сегмент.

Данните показват, че одиторските дружества извън „голямата четворка“ продължават да изпълняват около четири пети от всички одитни ангажименти, което е индикатор за устойчиво разпределение на пазара и запазване на конкурентната среда (Фиг. 22).

Фиг. 22

Разпределението на приходите от одиторски услуги при пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове следва сходна структура, като водещи позиции заемат „РСМ БГ“ ООД с относителен дял от 26,83 на сто, следвано от „ПрайсуотърхаусКупърс Одит“ ООД с дял от 14,28 на сто и съществено намаление от една трета спрямо 2024 г. Значителен относителен дял от приходите реализират и „Кроу България Одит“ ЕООД и „БДО България“ ООД.

Концентрацията на приходите остава по-висока в сравнение с разпределението по брой изпълнени одитни ангажименти, което отразява различия в стойността на възложените ангажименти и наличието на съпътстващи професионални услуги, предоставяни при спазване на приложимите изисквания за независимост и допустимите по закон услуги (Фиг. 23).

В обобщение, пазарът на одиторски услуги към пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове през 2025 г. запазва високата си степен на фрагментация и се характеризира с участието на широк кръг регистрирани одитори. Делът на дружествата от „голямата четворка“ по брой изпълнени одитни ангажменти остава относително стабилен спрямо предходната година, но продължава да бъде съществено по-нисък в сравнение с нивата, отчетени през 2022 и 2023 г. Същевременно дружествата от международните одиторски мрежи запазват значимо присъствие в приходната структура на пазара, което отразява участието им в одитни ангажменти с по-висока стойност и предоставянето на съпътстващи професионални услуги в рамките на приложимата нормативна уредба.

Перспектива:

Наблюдение върху развитието на пазара на одиторски услуги в сектора на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове с акцент върху пазарната структура, конкуренцията и концентрацията, в т.ч. акцент върху ефектите от отпадането, считано от 2027 г., на изискването за съвместен задължителен финансов одит на финансовите отчети на застрахователите, пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях пенсионни фондове.

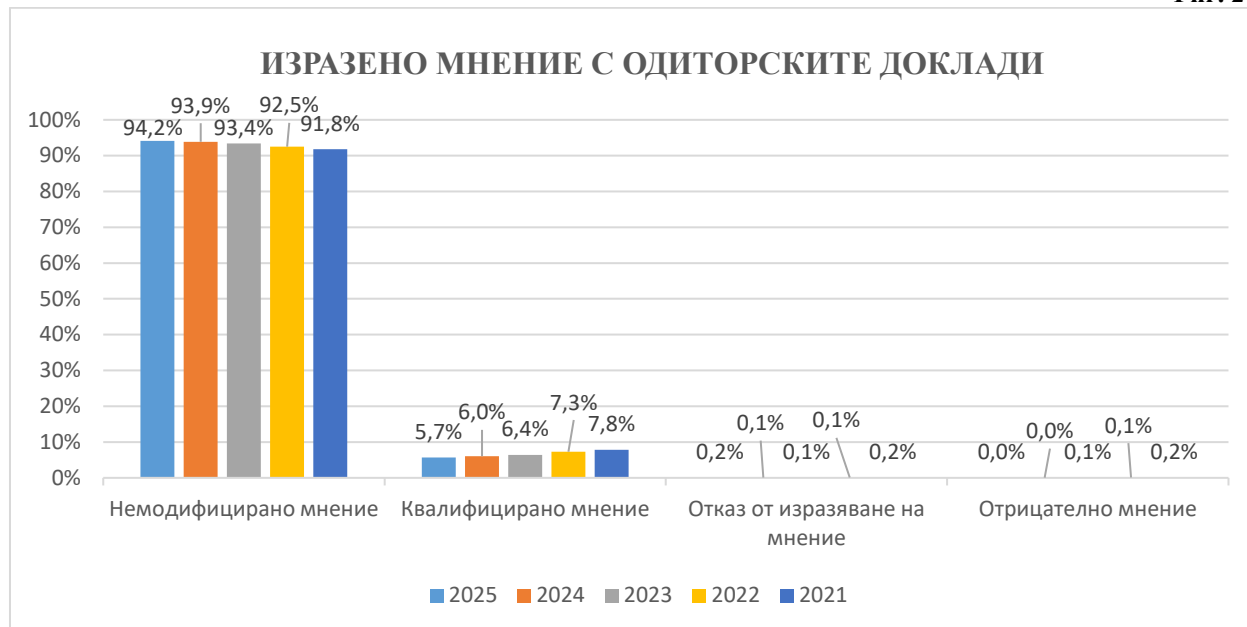
Анализ на капацитета и готовността на одиторските дружества, извън „голямата четворка“, които изпълняват ангажменти във финансовия сектор, включително по отношение на професионалната квалификация, независимостта и прилагането на международните одиторски стандарти.

2.4. Одиторски мнения

По отношение на вида на изразените одиторски мнения се запазва устойчивата тенденция към преобладаване на немодифицираните мнения през последните пет години.

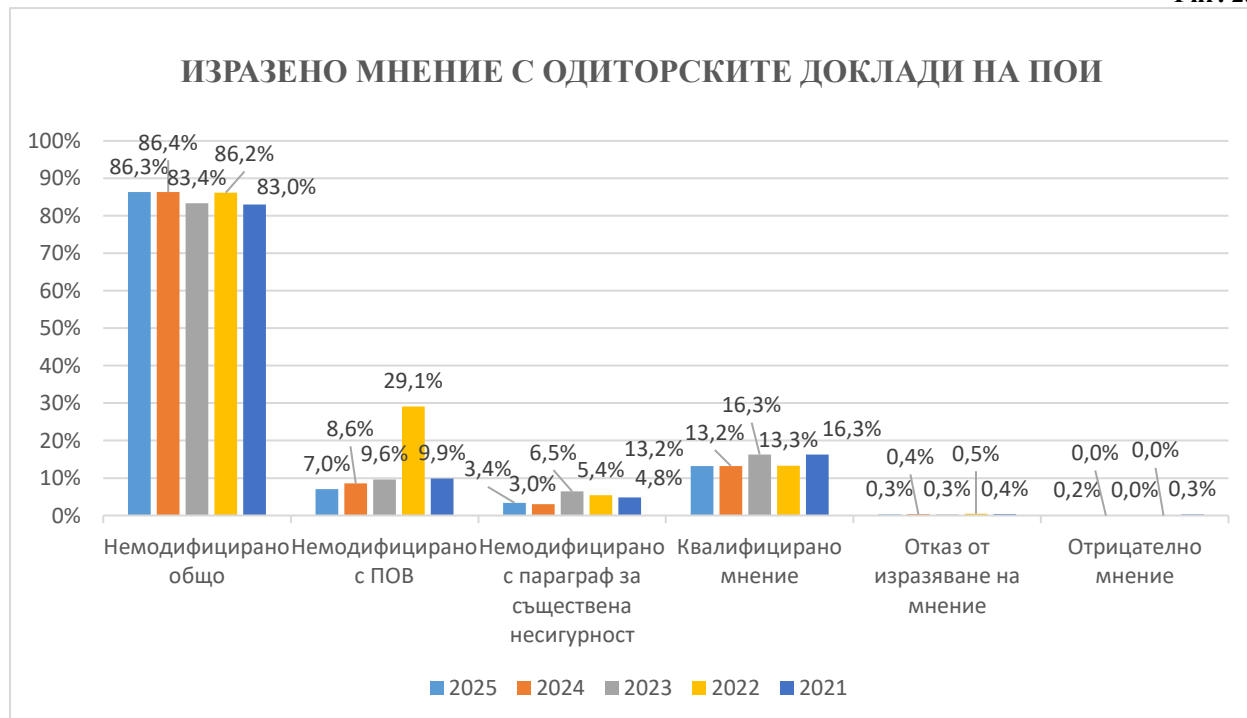
През 2025 г. техният относителен дял достига 94,2 на сто, което представлява най-високата стойност за разглеждания период. Същевременно делът на квалифицираните мнения намалява до 5,7 на сто, докато отказите от изразяване на мнение и отрицателните мнения остават единични случаи. Данните потвърждават устойчиво високо качество на финансовото отчитане и последователно прилагане на приложимите рамки за финансово отчитане и одит (Фиг. 24).

Фиг. 24

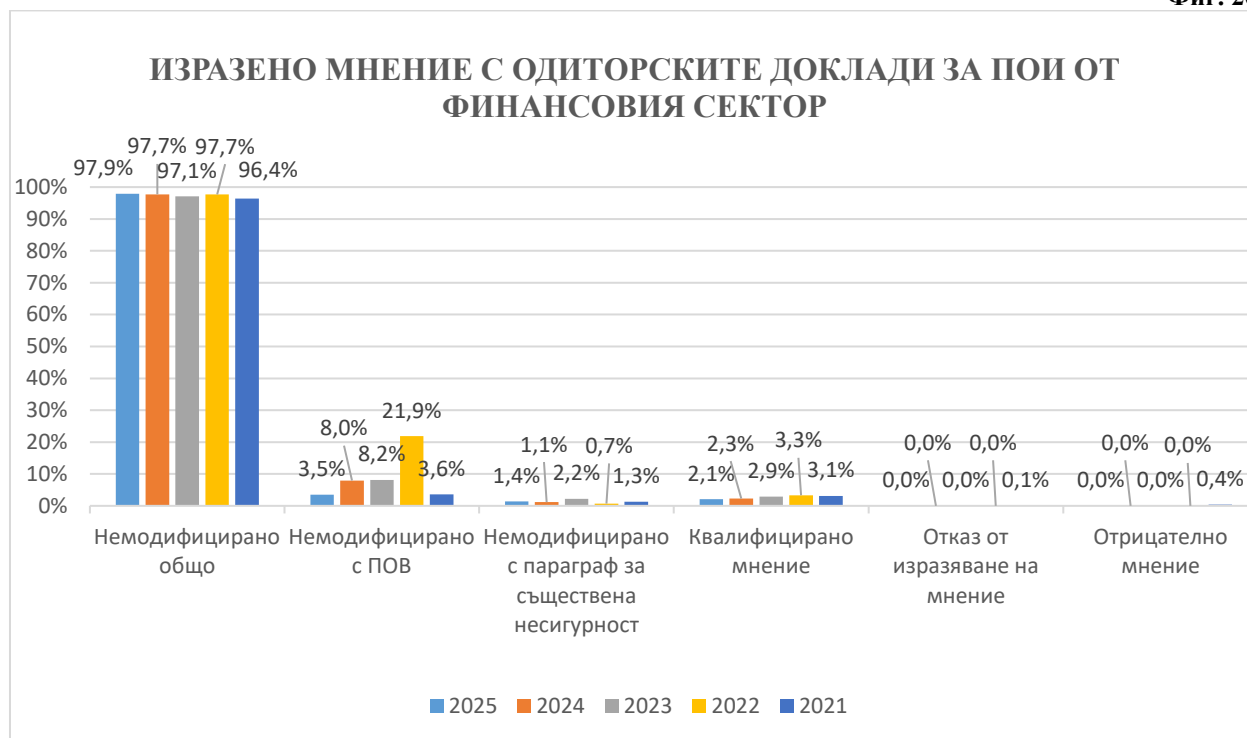
Структурата на изразените одиторски мнения върху финансовите отчети на предприятията от обществен интерес през 2025 г. остава стабилна спрямо предходната година. Запазва се преобладаването на немодифицираните мнения (86,3 на сто), както и относителният дял на квалифицираните мнения (13,2 на сто). Отчетените изменения при немодифицираните мнения с параграф за обръщане на внимание и при мненията с параграф за съществена несигурност относно действащо предприятие са ограничени по размер и не променят общата структура на изразените одиторски мнения (Фиг. 25).

Фиг. 25

Подобна стабилност в структурата на одиторските мнения се наблюдава и при одита на финансовите отчети на предприятията от обществен интерес от финансовия сектор. През 2025 г. немодифицираните одиторски мнения достигат 97,9 на сто – най-високата стойност за разглеждания петгодишен период, докато делът на квалифицираните мнения намалява до 2,1 на сто. Откази от изразяване на мнение и отрицателни мнения не са налице, което потвърждава устойчиво високо качество на финансовото отчитане в сектора (Фиг. 26).

Фиг. 26

Перспектива:

Развитие на информационните системи на КПНРО и взаимодействието с ИДЕС с цел автоматизирано събиране, обработка и анализ на данни за констатираните при одита неправилни отчитания, реакциите на ръководствата на предприятията и изпълнението на препоръките, съдържащи се в допълнителните доклади до одитните комитети.

Разширяване аналитичните възможности на информационните системи за подпомагане на рисков базирания подход при планирането на инспекциите и контрола върху на качеството на одитната дейност.

Задълбочаване взаимодействието с ИДЕС и одитните комитети с цел повишаване ефективността на обратната връзка относно изпълнението на препоръките на регистрираните одитори и подобряване на системите за финансово и нефинансово отчитане, управление на риска и вътрешен контрол.

2.5. Одитни комитети

Отчитането на дейността на одитните комитети се осъществява по електронен път чрез информационната система на КПНРО за събиране и анализ на данни. Към 31.05.2025 г. одитните комитети са представили в комисията 376 годишни доклада за дейността си, изготвени в съответствие с изискванията на Наредбата за формата и съдържанието на годишните доклади за дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес.

В преобладаващата част от случаите одитните комитети са съставени от трима членове, включително председател. Като цяло съставът и функционирането им отговарят на нормативните изисквания, като установените несъответствия са ограничени по обхват.

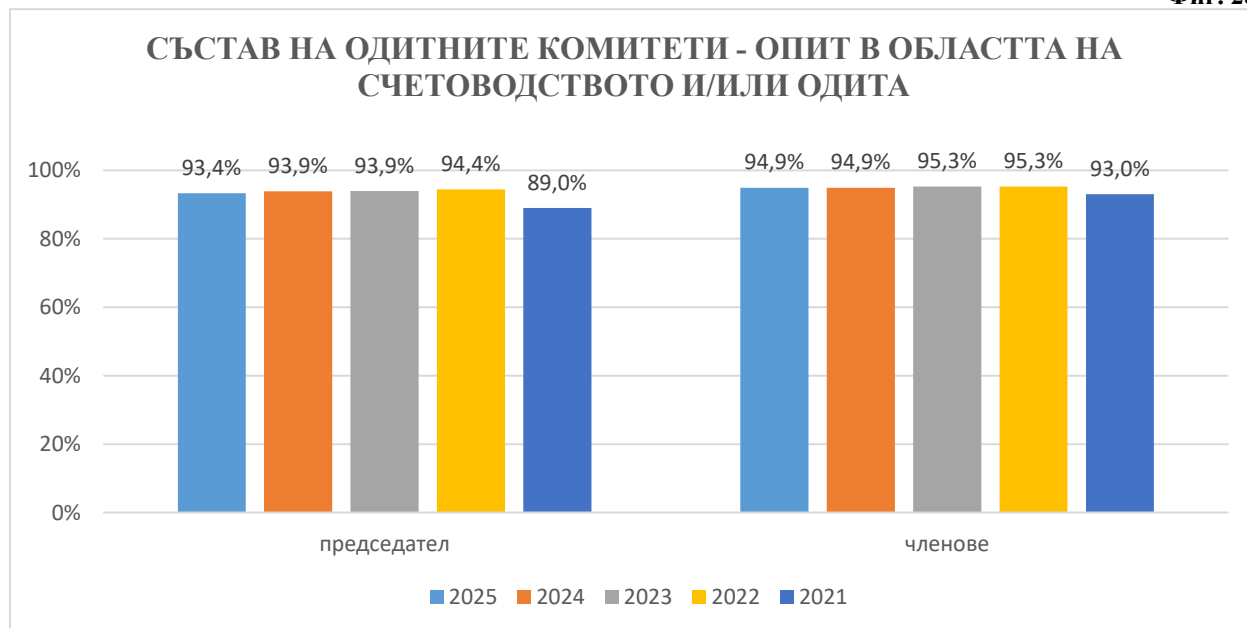
а) по отношение на независимостта на председателите на одитните комитети през 2025 г. се наблюдава леко намаление на дела на съответстващите на изискванията случаи – 93,4 на сто спрямо 95,2 на сто през 2024 г. Въпреки това, запазва се високо ниво на съответствие с изискването председателят на одитния комитет да бъде външен и независим от предприятието (Фиг. 27);

Фиг. 27

б) по отношение професионалния опит на председателите и членовете на одитните комитети в областта на счетоводството и одита съответствието достига 93,4 на сто, което потвърждава високата степен на нормативно съответствие при формирането и функционирането на одитните комитети в предприятията от обществен интерес (Фиг. 28).

Фиг. 28

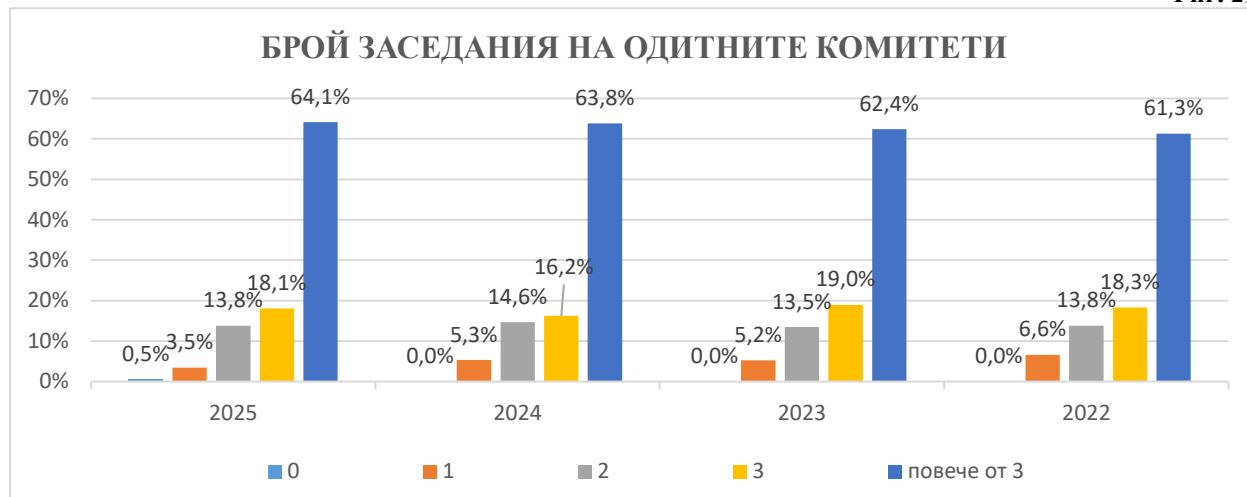
Запазването на висока степен на съответствие при формирането на одитните комитети потвърждава тяхната установена от закона и добрите международни практики роля като елемент от системата за корпоративно управление и финансов контрол в

предприятията от обществен интерес. В същото време КПНРО продължава да наблюдава практиките по прилагане на изискванията за независимост и ефективно функциониране на одитните комитети, включително във връзка с тяхната роля при взаимодействието с регистрираните одитори и при проследяване изпълнението на препоръките от одита.

Одитните комитети демонстрират нарастваща активност в изпълнението на своите функции:

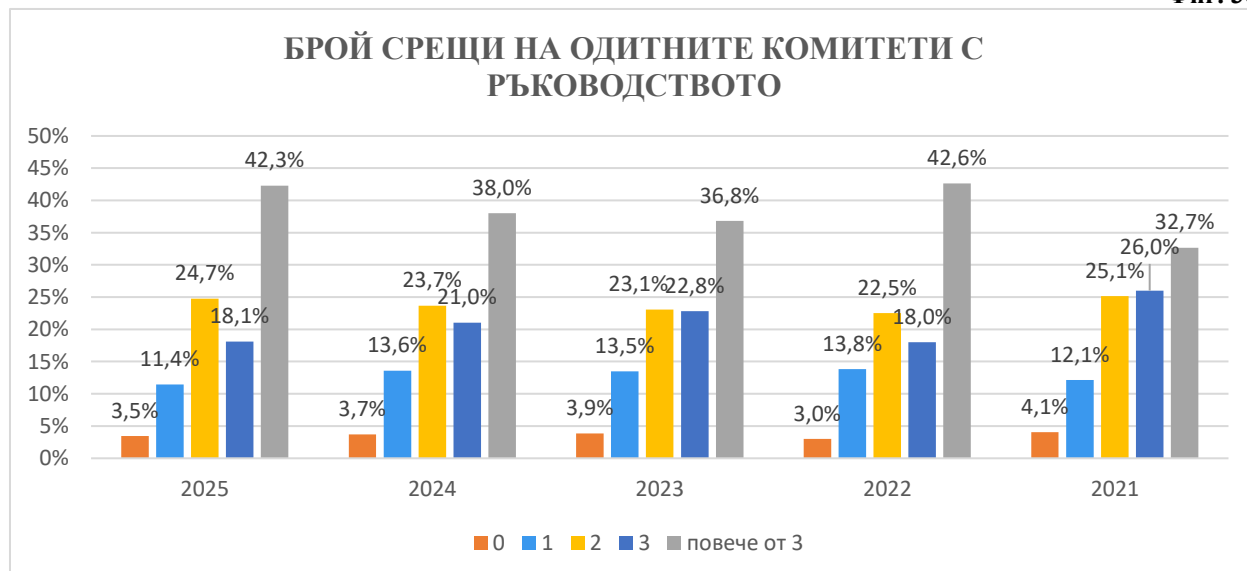
а) одитните комитети запазват висока активност при изпълнение на своите функции. През 2025 г. над 82 на сто от тях са провели три или повече заседания, което продължава да се утвърждава като устойчива добра практика (Фиг. 29);

Фиг. 29

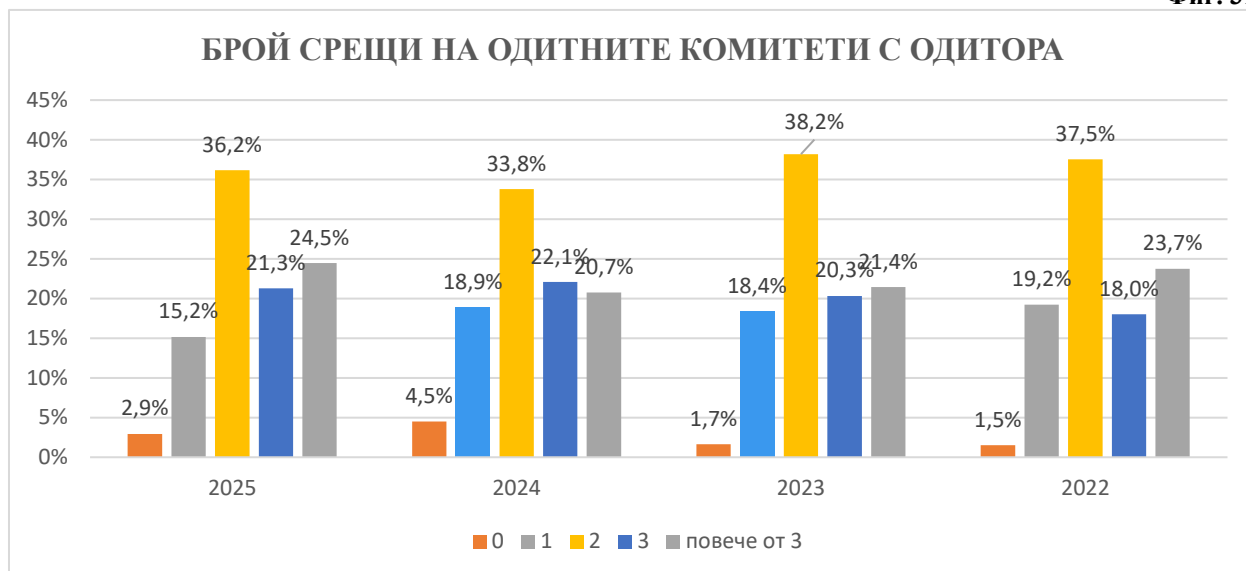
б) интензивността на взаимодействието с ръководствата на предприятията също остава висока. Над 60 на сто от одитните комитети са провели три и повече срещи с ръководството, като се наблюдава увеличение на комитетите с повече от три срещи (42,3 на сто при 38,0 на сто през 2024 г.), което е индикатор за засилено участие в процесите по финансово отчитане и вътрешен контрол (Фиг. 30);

Фиг. 30

в) подобна положителна тенденция се отчита и при комуникацията с регистрираните одитори. През 2025 г. близо 46 на сто от одитните комитети са провели три или повече срещи с одиторите, при 42,8 на сто през предходната година, което свидетелства за по-активен професионален диалог през целия одитен процес (Фиг. 31).

Фиг. 31

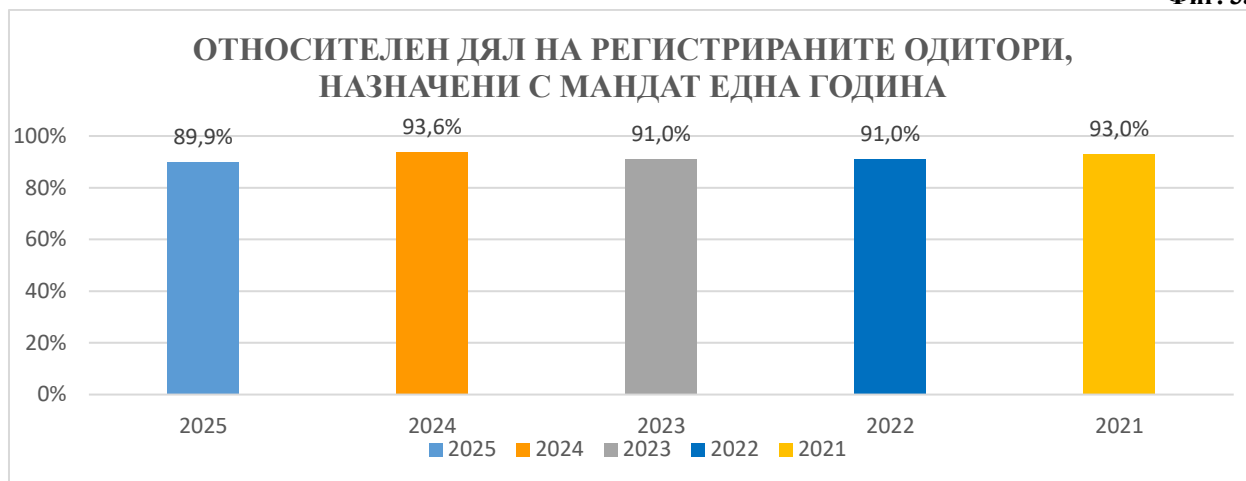
По отношение на процедурите за избор на регистриран одитор не се наблюдават съществени изменения в сравнение с предходната година. Одитните комитети продължават да имат водеща роля в процеса по подбор, като в 39,1 на сто от случаите изборът е извършен непосредствено от тях. Същевременно в близо една трета от случаите е налице продължаване на ангажимента на действащия регистриран одитор, което отразява относително стабилни отношения между предприятията и техните одитори (Фиг. 32).

Фиг. 32

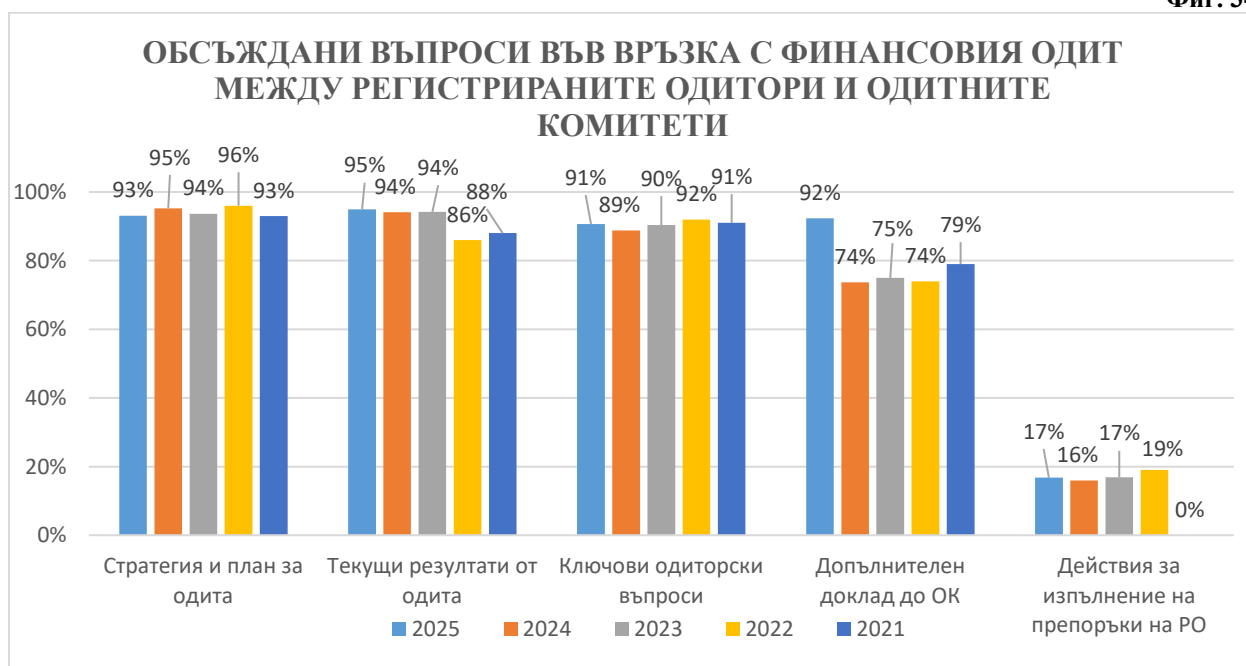
Делът на едногодишните одиторски ангажименти възлиза на 89,9 на сто, което представлява известно намаление спрямо 2024 г. (93,6 на сто), но продължава да потвърждава практиката преобладаващата част от предприятията да възлагат одита на годишна база, при възможност за последващо подновяване на ангажимента съгласно законовите изисквания (Фиг. 33).

Фиг. 33

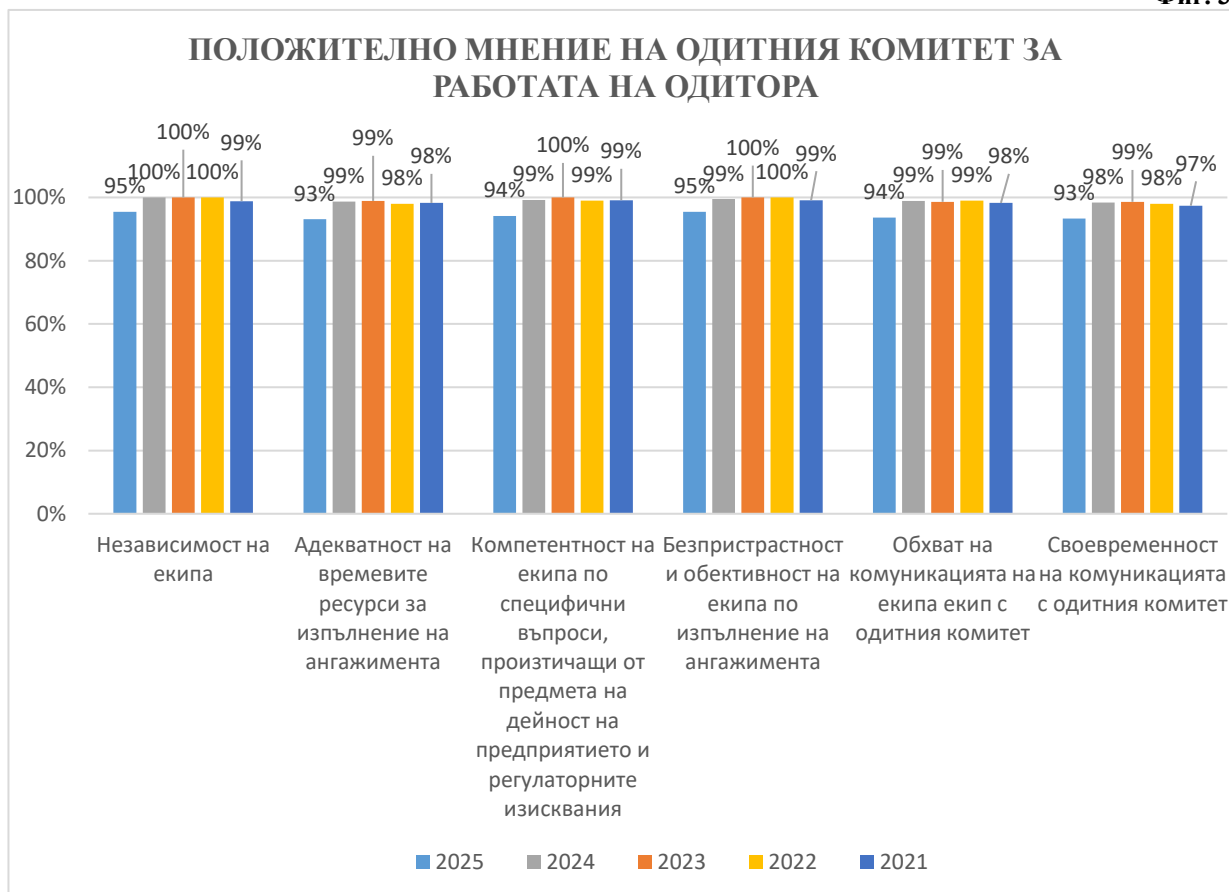
При взаимодействието с външните одитори не се наблюдават съществени изменения в характера на обсъжданите въпроси. Най-често предмет на разглеждане остават текущите резултати от одита (94,9 на сто), стратегията и планът на одита (93,1 на сто), допълнителният доклад до одитния комитет (92,3 на сто) и ключовите одиторски въпроси (90,7 на сто). Прави впечатление значителното увеличение на обсъжданията на допълнителния доклад до одитния комитет спрямо предходната година (73,7 на сто през 2024 г.), което показва по-пълноценно използване на този инструмент в процеса на надзор върху външния одит. Предприети действия по изпълнение на препоръките на регистрираните одитори са отчетени при 16,8 на сто от ангажиментите, което остава без съществена промяна спрямо предходните години (Фиг. 34).

Фиг. 34

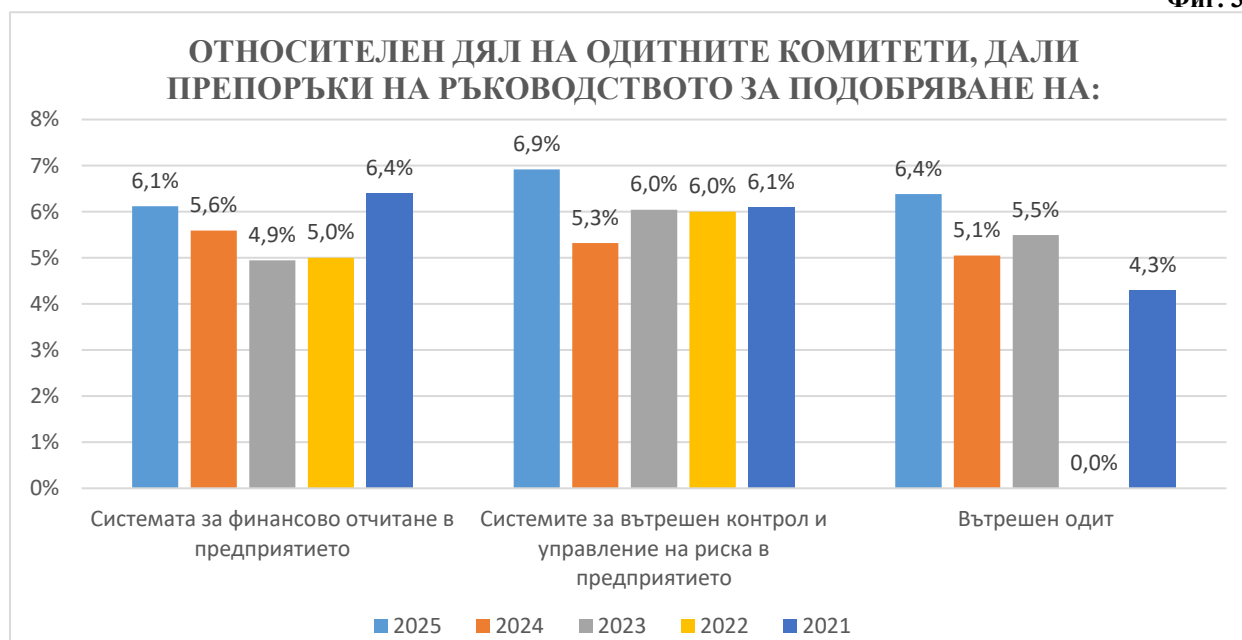
Оценката на одитните комитети за качеството на извършените одиторски услуги остава трайно положителна. По всички наблюдавани показатели – независимост, компетентност, безпристрастност, адекватност на времевите ресурси и качество на комуникацията – над 93 на сто от комитетите дават висока оценка на работата на регистрираните одитори. Независимо от отчетеното понижение спрямо почти максималните стойности през 2024 г., резултатите продължават да показват високо доверие в качеството на извършвания независим финансов одит (Фиг. 35).

Фиг. 35

По отношение на една от ключовите функции на одитните комитети – подпомагането на ръководствата на предприятията при усъвършенстване на системите за финансово отчитане, управление на риска, вътрешен контрол и вътрешен одит – не се наблюдава съществена промяна. През 2025 г. между 6 и 7 на сто от одитните комитети са формулирали конкретни препоръки в тези области, което е леко увеличение спрямо предходната година, но продължава да показва наличие на значителен неизползван потенциал за по-активно изпълнение на тази законово регламентирана функция (Фиг. 36).

Фиг. 36

Като цяло анализът на дейността на одитните комитети през 2025 г. показва устойчиво високо ниво на нормативно съответствие, активен диалог с ръководствата на предприятията и регистрираните одитори и утвърдена роля в процесите по финансово отчитане. Същевременно КПНРО отчита необходимост от по-активно участие на одитните комитети при проследяване изпълнението на препоръките на регистрираните одитори и при подпомагане усъвършенстването на системите за вътрешен контрол, управление на риска и корпоративно управление.

Перспектива:

Предприемане на действия за усъвършенстване на законовата и подзаконовата нормативна уредба, регламентираща дейността на одитните комитети, с цел повишаване ефективността на надзора и прецизиране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в процеса.

Разширяване обхвата на взаимодействие между КПНРО, предприятията от обществен интерес и одитните комитети чрез развитие на електронния регистър и цифровизация на административните процеси.

Усъвършенстване на нормативната уредба относно регистрацията, отчетността и текущото наблюдение върху дейността на одитните комитети, включително чрез разширяване на подлежащата на събиране и анализ информация.

Създаване на условия за по-ефективно упражняване функциите и правомощията на КПНРО, включително чрез прецизиране на административнонаказателната уредба и разширяване на възможностите за прилагане на превантивни надзорни мерки и препоръки.

Надграждане на информационните системи на КПНРО с функционалности за проследяване на промените в обстоятелствата, анализ на риска и изготвяне на тематични справки за целите на изпълнение на законоустановената функция на комисията за наблюдение и оценка дейността на одитните комитети.

III. НАДЗОРНА ДЕЙНОСТ

3.1. Надзор върху дейността на Института на дипломираните експерт-счетоводители по отношение на делегираните дейности

В съответствие със Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта КПНРО осъществява текущ надзор върху изпълнението от Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) на предоставените му от закона и делегираните със споразумение с надзорния орган функции. В тази си част надзорната дейност на комисията е насочена към придобиването на квалификация на дипломиран експерт-счетоводител, продължаващото професионално развитие на регистрираните одитори и контрола за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, неодитиращи финансови отчети на предприятия от обществен интерес.

3.1.1. Придобиване на квалификация на дипломиран експерт-счетоводител

През 2025 г. квалификация на дипломиран експерт-счетоводител са придобили 16 лица, от които в публичния регистър по чл. 20 ЗНФОИСУ са вписани 11 нови регистрирани одитори

Комисията разглежда 5 жалби на кандидати за дипломирани експерт-счетоводители, като след извършените проверки не се установяват съществени нарушения при

организацията и провеждането на изпитите, поради което жалбите са оставени без уважение.

Перспектива:

Да продължат усилията за повишаване интереса към одиторската професия чрез развитие на съвременни форми на обучение, практически програми и партньорства с висшите училища и професионалната общност, с цел осигуряване в достатъчна степен възпроизводство на капацитета на одиторската професия.

3.1.2. Продължаващо професионално развитие на регистрираните одитори

Съгласно предоставената от ИДЕС информация през 2025 г. регистрираните одитори са изпълнили законовото си задължение за обучение за целите на продължаващото професионално развитие, с изключение на 5 регистрирани одитори, спрямо които са наложени дисциплинарни мерки.

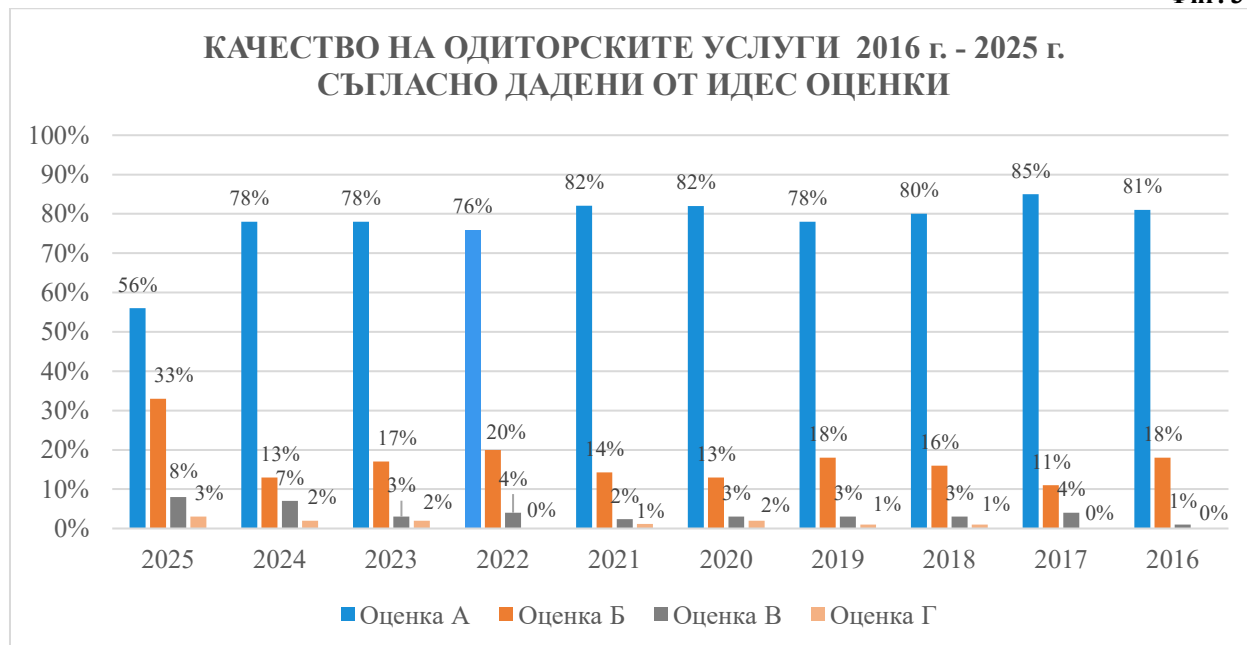
Перспектива:

Разширяване възможностите за продължаващо професионално развитие чрез използване на по-широк кръг обучителни организации, развитие на интерактивни електронни форми на обучение и засилване на обученията по устойчивост, цифрови технологии и новите международни стандарти.

3.1.3. Контрол на качеството на одиторските услуги

Комисията и ИДЕС продължават ползват сходна методология и прилагат единни правила за планиране, изпълнение и отчитане на инспекциите за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори.

Фиг. 37

По плана на СККОУ за 2025 г. през годината са приключени 36 инспекции на регистрирани одитори, изпълняващи ангажименти към предприятия, които не са предприятия от обществен интерес. Комплексните оценки показват:

- оценка „А“ – 20 практики (56%);
- оценка „Б“ – 12 практики (33%);
- оценка „В“ – 3 практики (8%);

- оценка „Г“ – 1 практика (3%).

В сравнение с предходните години се наблюдава намаляване дела на най-високите оценки и увеличаване на практиките с оценки „Б“, „В“ и „Г“ (Фиг. 37).

Най-често установените несъответствия при проверените одиторски ангажменти са свързани с:

- оценката на риска и процедурите в отговор на оценените рискове;
- документирането на одиторските процедури;
- проверките на оповестяванията и сделките със свързани лица;
- оформянето на одиторските доклади;
- документирането на основанията за прекратяване на ангажменти;
- промени в одиторската документация след окончателното комплектуване на досието.

През 2025 г. от КПНРО за извършени две проверки на дейността на ИДЕС по изпълнение на делегираните функции.

Комисията извърши тематична проверка на изпълнението на делегираната функция по контрол на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, неаудитиращи финансови отчети на предприятия от обществен интерес, при която са прегледани 35 инспекционни преписки на СККОУ. В резултат бяха формулирани 11 препоръки, насочени към по-последователно прилагане на методиката за инспекции и повишаване качеството на контролната дейност. Проверката отчита и положително развитие спрямо предходната оценка на КПНРО, изразяващо се в подобрена организация на инспекционната дейност, внедряване на интернет-базирана система за управление на преписките и повишаване на критериите при оценяване на одиторските практики.

При проверка по повод постъпилите жалби във връзка с провеждане изпитите за придобиване квалификация на дипломиран експерт-счетоводител не са установени нарушения, като бяха отправени препоръки за усъвършенстване на организацията.

Перспектива:

Последващ контрол върху изпълнението на препоръките на КПНРО при осъществяване на делегираната функция по контрол на качеството, включително чрез продължаване добрата практика за изпълнението от надзорния орган на планови и извънпланови инспекции на рискови одиторски практики.

Особено внимание да бъде насочено към подготовката на ИДЕС за контрола върху качеството на изпълнение на ангажиментите за изразяване на сигурност по устойчивостта.

3.2. Годишен план на КПНРО за контрол по гарантиране качеството на дейността на регистрираните одитори

В съответствие с изискванията на ЗНФОИСУ планирането на инспекционната дейност на КПНРО през 2025 г. се извършва чрез прилагане на рисков базирани подход. Определянето на одиторските практики за инспекция, формирането на извадките от одиторски ангажменти и определянето на приоритетите на инспекционните екипи се основават на резултатите от системата за анализ и оценка на риска.

Годишният план включва извършването на 40 пълни инспекции на регистрирани одитори, извършващи задължителен финансов одит на предприятия от обществен интерес. Инспекциите обхващат 23 одиторски дружества и 17 индивидуални практики.

През инспектирания период проверените регистрирани одитори са изпълнили общо 3 463 одиторски ангажмента, от които 515 към предприятия от обществен интерес. В рамките на инспекциите са проверени 128 одиторски ангажмента, представляващи около 4 на сто от всички изпълнени ангажменти и 13 на сто от одитите на предприятия от обществен интерес.

При проверените ангажименти 82 на сто от одиторските доклади съдържат немодифицирано мнение, включително 13 на сто с параграф за обръщане на внимание. Модифицирани мнения са изразени при 18 на сто от ангажиментите, от които 17 на сто са квалифицирани мнения и 1 на сто – отказ от изразяване на мнение. Не са установени случаи на отрицателно мнение (Фиг. 38).

Фиг. 38

Обхватът на инспекциите включва оценка на спазването на Международните одиторски стандарти, етичните изисквания и независимостта, функционирането на системите за управление на качеството, адекватността на използваните човешки и времеви ресурси, договорените възнаграждения, изпълнението на предходни надзорни мерки и други изисквания на ЗНФОИСУ.

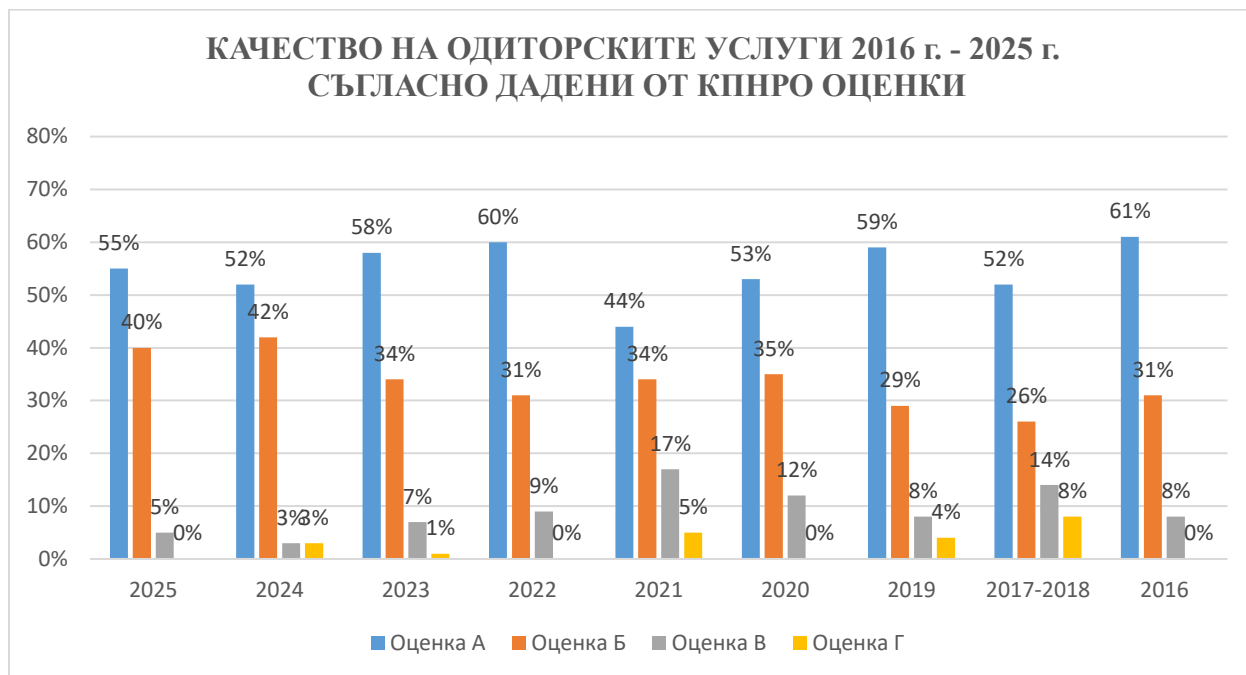
Въз основа на резултатите от извършените инспекции комисията е приела 40 комплексни оценки за качеството на одиторските услуги, както следва:

- оценка „А“ на 22 одиторски практики (професионалната дейност на регистрирания одитор е в съответствие със съществените аспекти на изискванията на одиторските стандарти и със законовите изисквания, като не произтича необходимост от непосредствени подобрения на одиторската практика), което представлява 52 на сто от проверените практики;

- оценка „Б“ на 16 одиторски практики (в професионалната дейност на регистрирания одитор са налице отделни пропуски и несъответствия спрямо съществените аспекти на изискванията на одиторските стандарти и законовите изисквания, като има необходимост от частични подобрения на одиторската практика), което представлява 42 на сто от проверените практики;

- оценка „В“ на 2 одиторски практики (в професионалната дейност на регистрирания одитор са налице системни пропуски и несъответствия спрямо съществените аспекти на изискванията на одиторските стандарти и законовите изисквания, като има необходимост от цялостно подобряване на одиторската практика), което представлява 3 на сто от проверените практики;

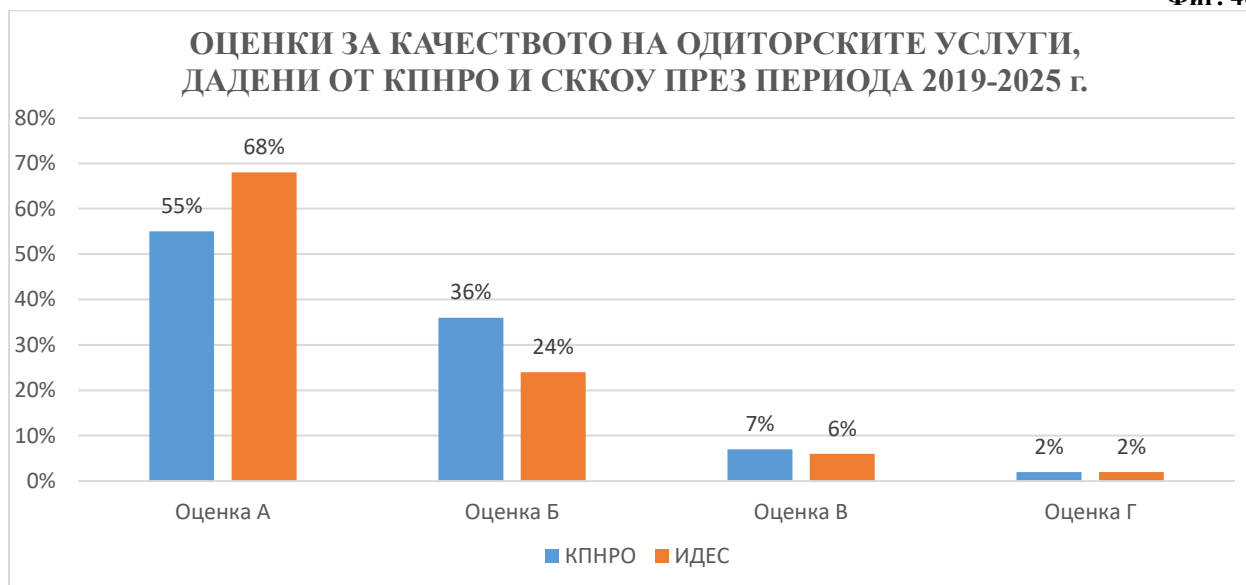
- с оценка „Г“ не е оценена нито една одиторска практика (професионалната дейност на регистрирания одитор не е в съответствие спрямо съществените аспекти на изискванията на одиторските стандарти и законовите изисквания, което поставя под съмнение продължаването на дейността), което представлява 3 на сто от проверените практики (Фиг. 39).

В сравнение с предходните години разпределението на оценките като цяло остава в същите съотношения. Положителна тенденция е липсата на практики с най-ниската оценка „Г“, като същевременно се запазва високият дял на практиките с оценки „А“ и „Б“, което показва стабилно качество на преобладаващата част от инспектираните одиторски практики.

Съпоставката на резултатите от инспекциите на КПНРО и СККОУ при ИДЕС за последните седем години продължава да показва различия при оценяването. Средно 55 на сто от инспекциите на КПНРО приключват с оценка „А“ при 68 на сто за СККОУ, докато оценките „Б“ са съответно 36 на сто и 24 на сто. Делът на оценките „В“ и „Г“ остава практически идентичен при двата органа (Фиг. 40).

Фиг. 40

На равнище одиторска практика най-често констатираните несъответствия са свързани с методологията на одита (50 на сто), както и с въпроси, свързани с етиката и независимостта и други организационни аспекти на системите за управление на качеството

(по 25 на сто). В сравнение с предходните години се наблюдава промяна в характера на установените слабости, като акцентът се измества от формалното спазване на законовите изисквания към качеството на методологичното изпълнение на одиторската дейност (Фиг. 41).

Фиг. 41

При планирането на одиторските ангажименти продължават да преобладават пропуските при оценката на риска от съществени неправилни отчитания (62 на сто) и тестването на вътрешния контрол (30 на сто), докато констатациите, свързани с определянето на нивото на същественост и независимостта, остават ограничени (Фиг. 42).

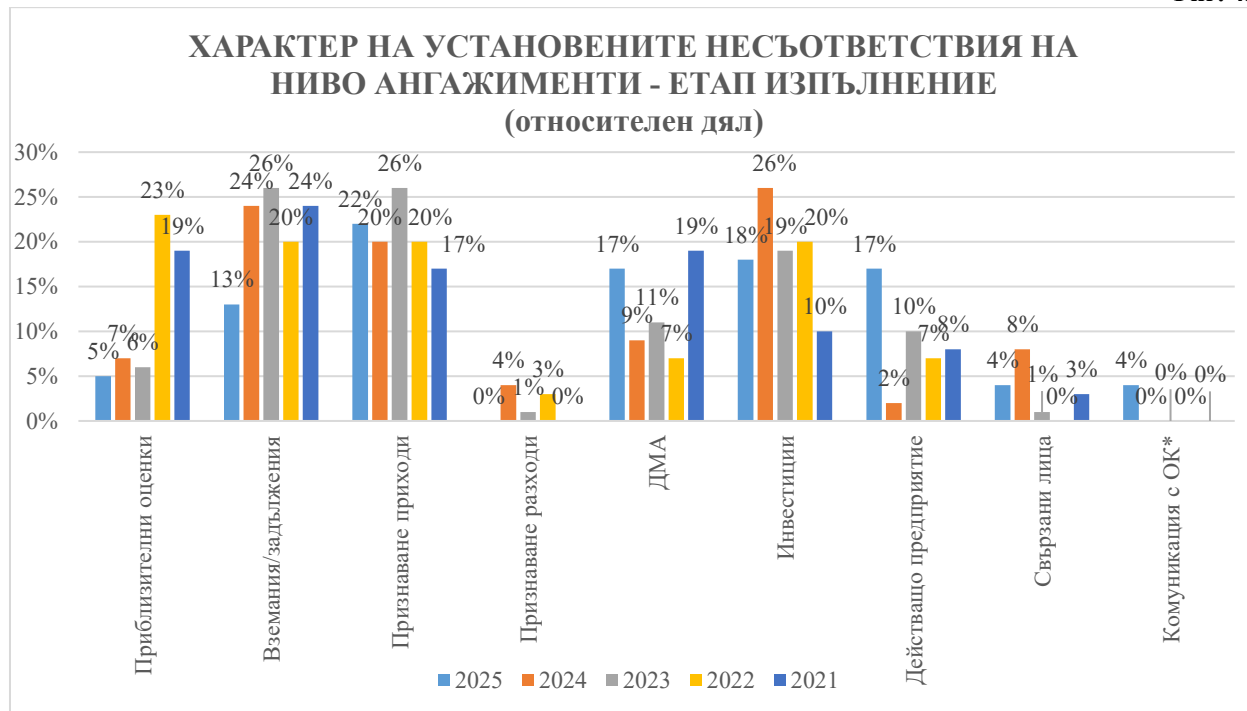
Фиг. 42

На етапа на изпълнение на одиторските ангажименти най-често се установяват пропуски при процедурите за признаване на приходите (22 на сто), материалните запаси и инвестициите (18 на сто), дълготрайните активи (17 на сто) и оценката на предпоставката

за действащо предприятие (17 на сто). В сравнение с предходната година се отчита намаляване на констатациите при процедурите за вземания и задължения, инвестициите и свързаните лица, но се наблюдава повишено внимание към оценката на действащото предприятие и комуникацията с одитните комитети (Фиг. 43).

Фиг. 43

При приключването на одитните ангажменти най-често се установяват несъответствия, свързани със съдържанието на одиторските доклади (34 на сто), както и с процедурите по окончателното приключване на ангажмента, проверките на оповестяванията във финансовите отчети и прегледите за контрол на качеството (по 22 на сто). В сравнение с предходните години се запазва положителната тенденция за постепенно намаляване на пропуските при изготвянето на одиторските доклади (Фиг. 44).

Фиг. 44

По 24 от инспекциите комисията отправя общо 55 препоръки за отстраняване на установените съществени пропуски и несъответствия. При извършените проверки не се установяват случаи на неадекватност на вложените времеви ресурси или на договорените възнаграждения.

Средната договорена часова ставка за задължителен финансов одит при проверените практики възлиза на 104 лв., като продължава тенденцията към постепенно увеличение. Независимо от това нивото на възнагражденията остава чувствително по-ниско в сравнение със сходни пазари в държавите – членки на Европейския съюз.

Резултатите от инспекциите показват също, че при одитите на предприятия от обществен интерес регистрираните одитори са комуникирали с ръководствата на предприятията установени неправилни отчитания в общ размер на 20 852 хил. лв. Освен това чрез допълнителните доклади до одитните комитети са отправени 46 препоръки за подобряване на системите за вътрешен контрол и 29 препоръки за усъвършенстване на системите за финансово отчитане, което потвърждава значимата превантивна роля на независимия финансов одит за подобряване на корпоративното управление.

През 2025 г. не са извършвани тематични и извънпланови инспекции.

Перспектива:

Продължаване развитието на рисков базирания модел на инспекционната дейност, като се разширява използването на аналитични инструменти и данни за оценка на риска и насочва надзорния ресурс към практики и ангажименти с най-висок обществен интерес, както и с най-висок риск.

Доизграждане на необходимия експертен и организационен капацитет за ефективен надзор върху ангажиментите за изразяване на сигурност по устойчивостта, включително чрез развитие на специализирани методологии, обучения и инспекционни процедури.

Продължаване на добрата практика за извършване от КПНРО на инспекции за контрол на качеството на дейността на одитори, които одитират предприятията, които не са от обществен интерес, но са големи и структуроопределящи.

Провеждане на съвместни инспекции със СККОУ при ИДЕС с цел уеднаквяване на надзорната практика.

Регулярни проверки и анализ на ефективното упражняване на делегираните функции на ИДЕС.

Действия за повишаване на професионалния капацитет на инспекторите и за последователно прилагане на критериите при оценка на качеството на одиторската дейност, съобразени с най-добрите европейски надзорни практики.

3.3. Методология на извършване на инспекционната дейност на КПНРО

През 2025 г. Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори продължава развитието на методологията за извършване на инспекции за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, като акцентът се поставя върху усъвършенстването на рисков базирания подход, повишаването на качеството на инспекционната дейност и последователното прилагане на надзорните практики.

При извършването на инспекции на големи одиторски дружества комисията изисква допълнителна информация с цел събиране и анализ на статистически данни относно т.нар. „дълбочинни“ рискови индикатори. По този начин се изпълнява поставената през предходната година задача за разширяване на информационната база при оценката на риска и се създават предпоставки за по-прецизно планиране на бъдещата инспекционна дейност.

Промените в европейската нормативна рамка относно отчитане на корпоративната устойчивост, включително ограничаването на кръга от предприятия, за които се прилагат изискванията за отчитане по устойчивостта, както и отлагането на задължението регистрираните одитори да изразяват сигурност по отчетите за устойчивостта, налагат

актуализиране на приоритетите в надзорната дейност. Текущо се наблюдава и анализира развитието на европейската нормативна рамка относно изразяването на сигурност по устойчивостта с оглед разработването на методика за извършване на инспекции на регистрираните одитори.

Промените в нормативната среда дават възможност експертният ресурс да бъде насочен към допълнително усъвършенстване на методологията за инспекциите по финансов одит. През годината е въведен допълнителен независим преглед на предварителните резултати от инспекциите, като резултатите от този контрол се разглеждат на заседания на комисията. По този начин едновременно се осъществява мониторинг на прилагането на измененията в Правилата за извършване на инспекции за гарантиране качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, приети през 2025 г., и се повишава увереността в обосноваността, последователността и еднаквото прилагане на инспекционната методология.

Експертният съвет започва работа в своя разширен състав по компетентни направления. По предложения на ръководителите на направленията „Одит“, „Счетоводство и данъци“ и „Корпоративна устойчивост“ комисията отправя официални запитвания до компетентни държавни институции по въпроси, свързани с прилагането на счетоводното, данъчното и другото приложимо законодателство. Получените становища подпомагат уеднаквяването на професионалната практика и повишаването на качеството на одиторската дейност. Част от тях се публикуват на интернет страницата на КПНРО, с което се осигурява по-широк достъп до официалните разяснения и се повишава правната сигурност при прилагането на нормативната уредба.

Перспектива:

Използване на резултатите от анализа на „дълбочинните“ рискови индикатори за надграждане на рисков базирания модел при планирането и изпълнението на инспекциите, включително чрез разработване на допълнителни инспекционни процедури за одиторски практики с повишен рисков профил.

Продължаване на методологичното сближаване между КПНРО и ИДЕС чрез съвместни експертни срещи, обмен на добри практики и обсъждане на единни подходи при оценката на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори.

Разширяване използването на данните от информационните системи на КПНРО при оценката на риска, планирането на инспекционната дейност и анализа на тенденциите на пазара на одиторски услуги.

Интегриране на резултатите от анализа на пазара, инспекционната дейност, вътрешните проверки, разследванията и постъпилите сигнали в единна система за оценка на риска на регистрираните одитори.

Проследяване развитието на европейската нормативна рамка относно изразяването на сигурност по устойчивостта и своевременно разработване на методика за извършване на инспекции на регистрираните одитори след окончателното приемане на приложимите европейски изисквания.

3.4. Разследвания и проверки по повод получени сигнали и предложения от заинтересовани лица

През 2025 г. по повод постъпили в комисията писмени сигнали са извършени две проверки на регистрирани одитори от екипи на ИДЕС с участието на инспектори от КПНРО, възложени по компетентност с решение на комисията, както и едно разследване, извършено от екип на КПНРО по отношение на дейността на одиторско дружество във връзка със спазването на професионалните стандарти и законовите изисквания.

При извършените проверки и разследването са установени отделни пропуски и несъответствия, които не налагат непосредствено предприемане на принудителни административни мерки, но обосновават необходимостта от последващ надзор. В резултат на това съответните регистрирани одитори са включени в плана за инспекции за гарантиране качеството на професионалната дейност за 2026 г., а по отношение на провереното одиторско дружество предстои предприемане на последващи надзорни действия съобразно констатациите от разследването.

Получените сигнали и резултатите от извършените проверки продължават да бъдат важен източник на информация при оценката на риска и при планирането на надзорната и инспекционната дейност на комисията.

IV. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори осъществява дейността си при спазване на принципите на законност, публичност и прозрачност. Интернет страницата на комисията продължава да бъде основният инструмент за предоставяне на своевременна, достъпна и надеждна информация за нейната дейност.

През 2025 г. КПНРО поддържа актуална информацията, публикувана на интернет страницата, като своевременно оповестява своите решения на комисията, информация за надзорната дейност, резултатите от извършените инспекции, приложените надзорни мерки и санкции, както и методически документи, указания и информация за международната дейност. Поддържат си публичните регистри и останалите информационни ресурси, предвидени в Закона за независимия финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта.

В съответствие със Закона за достъп до обществена информация комисията прилага вътрешни правила, гарантиращи правото на гражданите на достъп до обществена информация и прозрачност на административната дейност. През отчетния период не са установени нарушения на задълженията за конфиденциалност от страна на служителите на администрацията.

Комисията поддържа активен диалог с Института на дипломираните експерт-счетоводители, компетентните държавни органи, професионалната общност и други заинтересовани страни. Особено внимание се отделя на комуникацията, свързана с прилагането на промените в нормативна уредба и произтичащите от промени в сферата на надзора върху одита.

В изпълнение на функциите си комисията продължава да използва различни форми на публична комуникация, включително участие в професионални форуми, работни срещи и обучения, с цел повишаване на информираността, насърчаване на добрите професионални практики и укрепване на общественото доверие в системата на публичния надзор.

През 2025 г. между Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори и Университета за национално и световно стопанство беше подписан Меморандум за сътрудничество, който затвърждава дългогодишната връзка между академичната общност и професионалния надзор и я надгражда в стабилна и структурирана рамка. Документът предвижда широк спектър от форми на сътрудничество: практически обучения и стажове за студенти, участие на експерти от КПНРО в учебния процес, разработване на съвместни анализи и изследвания, както и провеждане на конференции и форуми по ключови теми за одита и публичния надзор.

Перспектива:

През следващия период КПНРО ще продължи да развива политиката си по публичност и прозрачност чрез:

– усъвършенстване на електронното предоставяне на информация и поддържаните публични регистри;

- повишаване на публичната информираност относно ролята на независимия финансов одит и ангажиментите за изразяване на сигурност по устойчивостта;
- разширяване на аналитичното съдържание на интернет страницата чрез публикуване на анализи, указания и обобщена информация за надзорната практика;
- задълбочаване на взаимодействието с професионалната общност, академичните среди и компетентните държавни институции при обсъждането на въпроси, свързани с развитието на нормативната уредба и практиката по прилагането ѝ;
- продължаване на инициативите, насочени към изготвяне на предложения за решаване на обществено значими счетоводни и одиторски въпроси, включително в сътрудничество с Министерството на финансите за актуализиране на Националните счетоводни стандарти.

V. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

5.1. Сътрудничество в рамките на КЕОНО

Комитетът на европейските органи за надзор над одита (КЕОНО), създаден съгласно чл. 30 от Регламент (ЕС) № 537/2014, продължава да бъде основният форум за сътрудничество между националните органи за надзор над одита в Европейския съюз. Чрез своите подгрупи и работни формати КЕОНО подпомага сближаването на надзорните практики, обмена на професионален опит и координацията на позициите на европейско равнище, включително във взаимодействието с Европейската комисия и международните организации, разработващи одиторски стандарти.

През 2025 г. КПНРО участва в едно от трите пленарни заседания на КЕОНО, като независимо от това комисията активно участва в дейността на европейския орган на експертно ниво в подгрупите на комитета.

През отчетната година започна подготовката за домакинство на България на съвместна среща на подгрупи „Инспекции“ и „Международни одиторски стандарти“, която ще се проведе в София през ноември 2026 г. Както беше посочено по-горе, провеждането ѝ в България е официално прието от КЕОНО през 2025 г. и представлява значим международен ангажимент за комисията и страната в рамките на европейската система за публичен надзор над одита – в събитието ще вземат участие представители на всички национални компетентни органи за надзор над одита на държавите членки.

И през 2025 г. основен акцент в работата на КЕОНО е независимият финансов одит и изразяването на сигурност по устойчивостта. В центъра на обсъжданията са прилагането на европейската регулаторна рамка, последиците от законодателните инициативи на Европейската комисия, включително пакета „Омнибус“, както и разработването на стандарти за ангажиментите за изразяване на сигурност по устойчивостта. КЕОНО продължава да подпомага Европейската комисия с технически становища във връзка с Международния стандарт за изразяване на увереност във връзка с устойчивостта (МСИСУ 5000) и неговото прилагане в рамките на Европейския съюз.

Работата на КЕОНО през отчетния период е насочена и към повишаване качеството на одита и сближаване на надзорните практики. Продължава развитието на общата методология за извършване на инспекции (САИМ), извършват се анализи на констатациите от инспекциите, обменят се добри практики и се обсъждат въпроси, свързани с прилагането на международните стандарти, използването на информационните технологии и управлението на качеството в одиторските дружества. В рамките на подгрупа „Инспекции“ са създадени и две нови целеви групи, насочени към показателите за качество на одита и анализа на инспекционните доклади.

Комитетът на европейските органи за надзор над одита продължава дейността си по наблюдение на пазара на задължителния одит на предприятия от обществен интерес, като подготвя нов анализ на развитието на пазара в Европейския съюз и Европейското

икономическо пространство. Продължава и работата по подобряване на практиките в областта на разследванията и санкциите, както и по развитието на международното сътрудничество с надзорни органи от трети държави чрез оценка на техните правни и надзорни режими и разработване на общи насоки за обмен на информация.

Международното сътрудничество продължи да бъде основен приоритет и в рамките на подгрупа „Еквивалентност и адекватност“. През 2025 година КЕОНО прие окончателния доклад за оценка на адекватността на правната и регулаторната рамка за одита в Китайската народна република и постигна допълнителен напредък в международното сътрудничество чрез приемането на Насоки за споразумения за сътрудничество относно обмена на информация с компетентните органи на трети държави. След извършената от подгрупата техническа оценка на адекватността на правната и регулаторната рамка за одита в Обединеното кралство, през октомври 2025 г. Европейската комисия прие решение, с което потвърди, че Съветът за финансово отчитане на Обединеното кралство (FRC) отговаря на изискванията за адекватност съгласно Директивата на ЕС за одита.

Това решение позволява на компетентните органи на държавите членки на ЕС, и на регулаторния орган на Обединеното кралство да обменят одиторска работна документация и доклади от инспекции при наличие на реципрочни договорености и подходящи гаранции за защита на данните.

Подгрупа „Еквивалентност и адекватност“ започна да проучва възможности за улесняване и рационализиране на това сътрудничество.

В рамките на подгрупа „Международни одиторски стандарти“ КЕОНО координира подготовката на общи европейски позиции по консултациите на международните органи по стандартизация, включително Европейската консултативна група за финансово отчитане (EFRAG), Съвет за международни стандарти за одит и изразяване на сигурност (IAASB), Съвет за международни стандарти по етика за счетоводители (IESBA) и Надзорен съвет за отчитане и отразяване на обществен интерес (PIOB), с цел съчетаване на международната съпоставимост на одиторските стандарти със специфичните изисквания на европейската регулаторна рамка.

В рамките на Подгрупа „Инспекции“ се извършиха анализи въз основа на резултатите от инспекциите („констатациите“), въведени от националните компетентни органи в базата данни на КЕОНО. Целта на първия анализ беше да се започне обсъждане между членовете относно характера на последните констатации, свързани с измами, както и относно рисковете от измами и действията в отговор на тези рискове. Вторият анализ беше съсредоточен върху констатации от инспекции, свързани с информационните технологии.

През юни 2025 година подгрупа „Инспекции“ проведе среща със „Съвета за публичен надзор на счетоводната дейност на дружествата в Съединените американски щати“ (РСаОВ). Обсъдените теми включваха сътрудничеството между европейските регулаторни органи и РСаОВ, констатациите от инспекциите и новия стандарт на РСаОВ за контрол на качеството – QC 1000 „Система за контрол на качеството на одиторското дружество“.

Перспектива:

Разширяването на дейността на КЕОНО и нарастващият обем на експертната работа поставят все по-високи изисквания към участието на националните надзорни органи. За КПНРО осигуряването на пълноценно участие в дейността на КЕОНО остава предизвикателство предвид ограничения административен и финансов ресурс, с който комисията разполага.

5.2. Сътрудничество в рамките на МФНОР

Международният форум на независимите одитни регулатори (МФНОР) е създаден през 2006 г. и обединява независимите органи за публичен надзор над одита от цял свят. КПНРО е член на форума от 2009 г., а към края на 2025 г. в него участват 57 надзорни органа. Тази организация се утвърди като водеща за сътрудничество в областта на независимия надзор над одиторската дейност, като насърчава обмена на знания, добри практики и координацията на регулаторните подходи в интерес на качеството на одита и защитата на обществения интерес. Натрупаният в рамките на МФНОР практически опит и анализите на световните тенденции продължават да представляват ценен източник на информация за развитието на надзорната дейност на КПНРО и за проследяване на процесите, оказващи влияние върху качеството на одита и функционирането на международните одиторски мрежи.

През 2025 г. комисията продължава активното си участие в дистанционните инициативи на форума – тематични семинари, виртуални конференции, професионални дискусии и проучвания, като използва предоставените възможности за обмен на информация и добри практики.

През отчетния период основните теми в работата на МФНОР са свързани с повишаването на качеството на одита, развитието на надзорните практики, използването на новите технологии в одита, регулаторните инициативи на отделните юрисдикции и развитието на глобалните одиторски мрежи. Продължават и регулярните срещи с представители на шестте най-големи международни одиторски мрежи, които предоставят възможност за обсъждане на актуалните предизвикателства пред професията и предприеманите мерки за подобряване на качеството на одита.

През 2025 г. МФНОР публикува ежегодния си доклад за резултатите от инспекциите на най-големите международни одиторски мрежи. Данните показват, че в дългосрочен план се запазва тенденцията към подобряване качеството на одита, но същевременно се отчита второ поредно увеличение на дела на инспекциите със съществени констатации. Най-често установяваните пропуски продължават да бъдат свързани със счетоводните приблизителни оценки, тестването на вътрешния контрол, одиторските извадки, признаването на приходите, както и адекватността на представянето и оповестяването във финансовите отчети.

Натрупаният в рамките на МФНОР практически опит и анализите на световните тенденции продължават да представляват ценен източник на информация за развитието на надзорната дейност на КПНРО и за проследяване на процесите, оказващи влияние върху качеството на одита и функционирането на международните одиторски мрежи.

Перспектива:

Участието в МФНОР предоставя на КПНРО достъп до водещите международни практики в областта на независимия одиторски надзор и възможност за участие в глобалния професионален диалог. В същото време активното присъствие в работата на форума е свързано със значителен финансов и административен ресурс, включително членски внос, разходи за участие в специализираните семинари и необходим експертен капацитет. Независимо от ограниченията КПНРО ще продължи да използва максимално възможностите за участие в дейността на МФНОР, включително чрез дистанционните формати, с цел прилагане на международния опит в националната надзорна практика и проследяване на глобалните тенденции в одиторската професия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2025 г. Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори продължи последователно да изпълнява своите законови функции като независим орган за публичен надзор и регулация над дейността на регистрираните одитори и Института на дипломираните експерт-счетоводители, за наблюдение на пазара на одиторски услуги и оценка на дейността на одитните комитети в предприятията от обществен интерес. Независимо от ограничените ресурси комисията осъществи в пълен обем предвидените от закона дейности.

Изпълнението на годишната инспекционна програма, развитието на методическата дейност, усъвършенстването на процесите по оценка на риска и наблюдението на пазара на одиторските услуги допринесоха за поддържането на високо качество на публичния надзор и за укрепване на доверието в одиторската професия.

Анализът на пазара на одиторски услуги не отчита съществени промени в неговата структура и потвърждава запазването на относително стабилна конкурентна среда.

През отчетната година КПНРО продължи своето участие в работата на европейските и международните организации в областта на публичния надзор над одита. Комисията участва в разработването на общи надзорни подходи, обmena на добри практики и обсъждането на бъдещото развитие на европейската регулаторна рамка.

На европейско равнище все по-ясно се очертава тенденцията към разширяване на координацията между националните надзорни органи, сближаване на надзорните практики и постепенно разширяване на техните правомощия, което поставя нови изисквания към експертния, организационния и технологичния капацитет на компетентните органи.

Особено значение за международния авторитет на Република България има решението страната да бъде домакин на работните срещи на подгрупите „Инспекции“ и „Международни одиторски стандарти“ към КЕОНО през ноември 2026 г. Подготовката на това събитие започна през 2025 г. и представлява признание за активното участие на КПНРО в европейската система за публичен надзор над одита, като същевременно поставя необходимост от осигуряване на адекватно финансово обезпечаване на този важен международен ангажимент.

Независимо от постигнатите резултати, пред комисията продължават да стоят предизвикателства, свързани с необходимостта от привличане и задържане на висококвалифицирани експерти, развитие на информационните системи и повишаване нивото на киберсигурност, както и осигуряването на адекватни ресурси за покриване на нарастващите изисквания към дейността на независимите надзорни органи в Европейския съюз.

Перспективите пред КПНРО са насочени към по-нататъшно повишаване на ефективността на надзорната дейност чрез развитие на риск-базирания подход, усъвършенстване на аналитичния капацитет, задълбочаване на международното сътрудничество, активно участие във формирането на европейските политики в областта на публичния надзор над одита и укрепване на институционалния капацитет на комисията.

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори ще продължи да изпълнява своите функции в защита на обществения интерес, като работи за поддържането на високо качество на независимия финансов одит, укрепване на общественото доверие във финансовата отчетност и утвърждаване на Република България като активен и надежден участник в европейската система за публичен надзор над одиторската професия.

Отчетът за дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори през 2025 година е приет с Решение № 97/30.07.2026 г. на КПНРО.